

weekly.meest.com

MeestWeekly

РОСІЯ АТАКУВАЛА КРАЇНУ НАТО

Читайте с. 4

НАЗРІВАЄ ПЕРЕЛАМ?

Попри очевидні проблеми ЗСУ вдається досягати успіхів

с. 5

ПОСЛАНЕЦЬ МИРУ

Європа шукає перемовника з Путіним щодо миру в Україні

с. 9

Over \$2,000 in Bonuses

ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛІТНІМИ ЛЮДЬМИ

З нами Ви можете заробляти більше!
Ви також можете доглядати за своїми близькими та рідними.

215-302-9292

РОСІЯ АТАКУВАЛА КРАЇНУ НАТО

■ Євген Клен

Під час масованої атаки на Київ у ніч на 24 травня уламок російської ракети впав на території школи. На уламках помітили індекс 9M729, що вказує на наземний варіант крилатої ракети 3M14 «Калібр», що має максимальну дальність від 1,5 тис. до 2,6 тис. км. Він початку гарячої фази російсько-української війни зафіксували лише 23 випадки застосування цієї крилатої ракети. Це дуже рідкісна зброя, через що виникає запитання, навіщо росіяни використовували її для удару по Києву. Але це було залякуванням.

Сергій Лавров, міністр закордонних справ Російської Федерації (РФ), заявив Марко Рубіо, державному секретареві США, що Москва продовжить завдавати ударів по Києву, тож порадив іноземним дипломатам покинути місто.

У відповідь керівництво України наголосило, що ці погрози не зламають Київ, а Збройні сили України продовжують успішно збивати більшість ворожих ракет і безпілотних літальних апаратів (БПЛА). Катерина Матернова, посол Європейського Союзу (ЄС) у Києві, запевнила, що європейські дипломати не покинуть свої місця. «Погрози дипломатам і міжнародним організаціям не є ознакою сили. Вони є ознакою відчаю. Що агресивнішим і загрозливішим стає Кремль, то зрозуміліше, що путінський режим усвідомлює, що не може зламати ні стійкість України, ні підтримку її партнерів», — констатувала вона.

Кая Каллас, високий представник ЄС, також повідомила, що дипломати посольств європейських країн залишаються в Києві, а от американські дипломати буцїмто виїхали з України. Та в Міністерстві закордонних справ України це спростували. «Інформація про виїзд Посольства США не відповідає дійсності, — поділився Георгій Тихий, речник відомства. — Для Державного депар-

таменту немає вищого пріоритету, ніж безпека американців, і він регулярно переглядає безпекову ситуацію».

Своєю чергою Джим Гаймс, член Палати представників Сполучених Штатів, відзначив, що погрози Лаврова на адресу дипломатів у Києві свідчать про «повний відчай» російського керівництва на тлі ситуації на фронті. «Погрожувати цивільному населенню та дипломатам — цілком показово для росіян, які звикли до воєнних злочинів: обстрілів лікарень, пологових будинків, неурядових організацій», — підкреслив він і додав, що такі заяви російської сторони матимуть протилежний ефект для Вашингтона та лише посилять підтримку України з боку США.

Теммі Брюс, заступник постійного представника Сполучених Штатів при Організації Об'єднаних Націй (ООН), під час засідання Ради Безпеки ООН зазначила, що масовані російські удари по Києву є неясною, небезпечною та варварською ескалацією. «Цілеспрямовані атаки проти цивільного населення є неприпустимими й огидними», — сказала вона і висловила співчуття тим, хто постраждав, і родинам тих, що загинули. Відтак США застерegli РФ від систематичних ударів по Києву, які можуть збільшити кількість жертв і ускладнити перспективи миру.

ВАГА І ТИП БОЙОВОЇ ЧАСТИНИ:

20–40 КГ; У 2024–2025 РР.
ПОВІДОМЛЯЛИ ТАКОЖ
ПРО ВЕРСІЮ ІЗ 90 КГ БЧ

ДВИГУН:

MD550, ПОРШНЕВИЙ

ДАЛЬНОСТЬ:

1350–1500 КМ

Баражувальний боєприпас,
призначений для боротьби
зі системами протиповітряної оборони

«ГЕРАНЬ-2» (SHANED-136)

РОЗМАХ КРИЛ:

2,5 М

ВИСОТА:

60–4000 М

ШВИДКІСТЬ:

БЛИЗЬКО 180 км/год

ВИРОБНИК: ІРАН: SHANED AVIATION INDUSTRIES / HESA;
У РОСІЇ – ЛОКАЛІЗОВАНА ЗБІРКА НА БАЗІ «АЛАБУГИ»

На цьому ж засіданні Андрій Мельник, постійний представник України при ООН, відмітив, що російські пропагандисти визнають: РФ здійснює цілеспрямовані атаки на цивільне населення. Він розповів, що, попри заяви про нібито удари по «центрах ухвалення рішень» і командних пунктах, одним із повністю зруйнованих об'єктів під час останньої масованої атаки на Київ став Лук'янівський ринок. «Путін веде війну проти українських помідорів? Чи, може, проти наших огірків і петрушки?» — риторично запитав він, водночас указавши на величезні витрати РФ на ту атаку — вартість застосованого озброєння становила близько 360 млн USD. Одна ракета «Орішник» упала на тимчасово окупованій території Донеччини, а друга вибухнула в повітрі поблизу Білої Церкви. «Результатом цього «високоточного

удару» стало руйнування кількох старих гаражів, а також старого паркану на околиці міста», — підсумував дипломат.

Та в ніч на 29 травня російський БПЛА влучив у житловий будинок у румунському місті Галаці, після чого почалася пожежа. Міністерство оборони Румунії підтвердило, що це був дрон російського походження. Для перехоплення цілі з авіабази Фетешть підняли два винищувачі F-16, які також підтримував гелікоптер. Пілоти отримали дозвіл на ураження повітряної цілі, але БПЛА чомусь так і не збили.

Даніела Енчу, директор обласної служби швидкої допомоги Галаца, поінформувала, що внаслідок інциденту постраждало двоє людей. Жінка отримала опіки першого ступеня, а 14-річний хлопець зазнав гострої стресової реакції. Обоє ушпиталили. З будівлі

було евакуйовано або самостійно вийшли близько 70 мешканців.

Раніше російські дрони 47 разів залітали до Румунії, але не завдавали особливої шкоди. Цього разу сталося інакше. Бухарест сформував слідчу групу для з'ясування обставин інциденту. НАТО спершу заціпило, але потім там спромоглися на заяву: «Ми засудуємо безвідповідальні дії РФ. Альянс і надалі посилюватиме свою оборону проти будь-яких загроз, зокрема БПЛА». І все. Вочевидь, чекають, аби загинули люди.

Водночас рашисти атакували турецький корабель, що прямував з Одещини до Туреччини, також члена НАТО. Унаслідок удару БПЛА сталася пожежа в надбудові корабля. Її вдалося швидко локалізувати. Двох поранених членів екіпажу евакуювали та доправили до лікарні.

MeestWeekly

The Ukrainian Canadian weekly established October 1997 in Toronto, Canada, by Meest Corporation Inc.
President Rostyslav Kisil

Український громадсько-політичний незалежний тижневик, заснований корпорацією «Міст» у жовтні 1997 року в Торонто, Канада. Президент Ростислав Кісіль

Published in Thursdays (52 issues a year) by Meest Media Corporation.
The publisher may not have the same standpoints with the author of a printed material. Authors of printed materials are fully responsible for the content. Advertisers are responsible for the content of their commercial ads.

Видає корпорація «Міст Медіа». Виходить щочетверга (52 рази в рік). Редакція не завжди поділяє погляди авторів матеріалів. Надіслані до редакції рукописи не рецензуються. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несуть рекламодавці.

Editor: Ivan Besiada
Редактор: Іван Бєсяда
Executive editor: Eugene Tarnavsky
Виконавчий редактор: Євген Тарнавський

Editorial Office/Адреса редакції:
Meest Media Inc.,
Адміністрація: 600 Markley Street, Port Reading, NJ 07064. Tel.: 1 732 634 1517
E-mail: newspaper.usa@meest.com.
Сайт: https://weekly.meest.com/us

Advertising in USA:
Реклама в США:
908-937-6342, 1 732-634-1517

Advertising in Canada:
Реклама в Канаді:
classified ad (дрібні оголошення)
(416) 236-2007 ext. 3
advertising department (реклама)
(416) 236-2007 ext. 2

Postmaster (USA), send address changes to:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064
USA Publication Mail Products USPS 019943.
Periodical postage paid at Elizabeth, NJ

Single copies: Price negotiable;
Mail subscriptions: In USA: \$85/year,
\$55/half of year.

Ціна одного числа договірною.
Поштова доставка
у США: \$85/рік, \$55/пів року.

Please, pay your subscription to:
Чеки й грошові перекази висилати:
Meest Media Inc., 600 Markley Street,
Port Reading, NJ 07064

У тижневику також використані повідомлення кореспондентів інформаційних агентств та інтернет-порталів Zaxid.net, УНІАН, Укрінформ, «Українська правда», «Кореспондент», ТСН, «Вголос», «Львівський портал» та OBOZ.ua

НАЗРІВАЄ ПЕРЕЛАМ?

Попри очевидні проблеми ЗСУ вдається досягати успіхів

■ Євген Клен

Кількість атак сил оборони України вперше за час війни перевищила кількість атак російських окупаційних військ. Про це повідомив Олександр Сирський, головнокомандувач Збройних сил України (ЗСУ).

Своєю чергою Віктор Трегубов, речник Угруповання об'єднаних сил України, розповів, що ЗСУ звільняють села на Харківщині та притисли рашистів до кордону: за місяць загартники тратили два населені пункти. А Іван Тимочко, голова Ради резервістів Сухопутних військ ЗСУ, поділився, що російські війська вперше з 2023 року відступають у Запорізькій і Дніпропетровській областях.

ПЕРЕХОПЛЕННЯ ІНІЦІАТИВИ

В американському Інституті вивчення війни (ISW) запевнили, що сили оборони України повертають собі тактичну ініціативу в різних секторах лінії фронту. «Українські війська провели серію контратак на різних ділянках театру воєнних дій упродовж останніх місяців і мають найбільші здобутки на полі бою з моменту Курської операції в серпні 2024 року, — зазначили аналітики. — Українські війська з листопада 2025-го відбили значну частину Куп'янська Харківської області, звільнили понад 400 кв. км на Півдні України взимку та навесні ц. р., а нещодавно звільнили кілька населених пунктів на заході Запорізької області».

Експерти вважають, що українські контратаки на півдні країни створили каскадні оперативні та стратегічні проблеми для весняно-літнього наступу Російської Федерації (РФ) на «Пояс фортець», що змусило Москву вибирати між захистом від українських контратак і зосередженням людських ресурсів та сил у пріоритетних секторах.

В ISW зауважили, що посиленна українська ударна кампанія середньої дальності проти російської логістики, військової техніки та живої сили від початку

2026-го погіршила здатність російських військ проводити наступальні операції на всьому театрі воєнних дій і посприяла нещодавньому просуванню українських військ. «Українські війська, імовірно, продовжать розширювати свою ударну кампанію середньої дальності та продовжать контратаки на вразливих ділянках лінії фронту, що ще відчутніше перешкоджатиме наступальним операціям РФ», — прогнозують фахівці. За їхніми даними, на полі бою російським окупантам не вдалося досягти жодного значущого оперативного прогресу за останній рік.

(НЕ)ПРИПИНЕННЯ ВОГНЮ

Аналітики наголосили, що російські й українські війська продовжували обмежені наступальні операції на полі бою і протягом дії угоди про припинення вогню 9—11 травня. Та загальний темп операцій на певних ділянках лінії фронту знизився, попри постійні тактичні бойові завдання, які порушували режим припинення вогню.

Поширеність взаємних звинувачень і продовження локалізованої активності з перших годин після оголошення припинення вогню підкреслила той факт, що без чітких механізмів забезпечення виконання, надійного моніторингу та чітко визначених процесів вирішення суперечок перемир'я навряд чи може бути дотримане.

А The Economist написав, що якщо навіть коротке перемир'я не втрималося, то війна РФ проти України навряд чи скоро закінчиться. Але перебіг війни змінюється. Кількість ліквідованих на війні росіян залишається надзвичайно високою, а їхній весняний наступ зупинився.

За оцінками журналістів, станом на 12 травня ц. р. на війні загинуло від 280 тис. до 518 тис. російських солдатів, а загальна кількість бойових

утрат склала від 1,1 до 1,5 млн осіб. «Це означає, що близько 3 % довоєнного чоловічого населення Росії призовного віку загинуло або отримало серозні поранення», — ідеться в публікації.

Журналісти відзначили, що ці жахливі втрати росіян відбуваються на тлі незначних успіхів на передовій. При цьому поле бою стає дедалі складнішим через його розрізненість, оскільки українські безпілотні літальні апарати (БПЛА) переслідують війська ворога далеко за лінією фронту, що ускладнює перекидання російських підрозділів на передову без ризику стати мішенню.

ЧІТКІ УМОВИ

А в ISW підкреслили, що будь-яке тривале припинення бойових дій вимагає від обох сторін установлення чітких умов, упровадження систем моніторингу третіх сторін і виведення військ із лінії зіткнення, щоб зменшити ризик порушень та ескалації.

Також аналітики припустили, що російські війська використали припинення вогню для проведення ротаций, підкріплень, передислокацій і логістики по всьому театру бойових дій, імовірно, для підтримки майбутніх наступальних операцій.

Водночас вони вказали на те, що успіхи україн-

ської оборони на полі бою завадили російським військам досягти значного просування по театру воєнних дій, позбавивши Путіна будь-яких значущих оперативних успіхів.

А посиленна українська ударна кампанія середньої дальності проти російської логістики, військової техніки та живої сили значно погіршила здатність російських сил проводити наступальні операції.

Німецький часопис Bild стверджує, що Путін програє війну в Україні одразу за трьома напрямками: щомісяця РФ утрачає близько 35 тис. військових убитими та пораненими; уперше з жовтня 2023-го окупанти втрачають захоплену територію; українські далекобійні БПЛА дедалі частіше атакують об'єкти в глибині Росії — нафтопереробні заводи, військову інфраструктуру та логістику. Це посилює психологічний тиск усередині країни. Для багатьох росіян війна вперше стає безпосередньою реальністю.

Відтак Bloomberg поінформувала, що Путін хоче завершити війну в Україні до кінця цього року. Але прагне зробити це лише на своїх умовах: контроль над Донбасом і широка угода з

питань безпеки з Європою, що фактично закріпить територіальні надбання Москви. За словами джерел агенції, деякі кремлівські чиновники вважають, що конфлікт досяг мертвої точки і не має очевидного вирішення. А всередині РФ наростає невдоволення і втома від війни. Київ і його союзники натомість упевнені, що російське вторгнення втрачає темп. Однак нова впевненість України на полі бою розбивається об значні внутрішні проблеми. Втоmlене від війни населення дедалі менше бажає іти в армію, а широка мобілізація залишається вкрай непопулярною.

НАСТУПАЛЬНА ОБОРОНА

В ISW констатували, що сили оборони використали вразливі місця РФ, зокрема, блокування для росіян терміналів Starlink в Україні в лютому ц. р., що суттєво порушило роботу російських систем зв'язку на лінії фронту й операції БПЛА. А оперативні кампанії із завдання ударів на великій відстані по російській військовій і нафтовій інфраструктурі в глибокому запіллі призвели до зниження прибутків Росії від нафти й газу.

Розвідувальне управління Міністерства оборони США повідомило, що від початку 2026-го сили оборони України повернули близько 400 кв. км території після того, як російським військам вимкнули тисячі терміналів Starlink. За даними відомства, війська РФ використовували термінали Starlink для координації дій та ударів дронів.

Закінчення на с.12

Олександр Сирський

БЕЗ СВІТЛА В КІНЦІ ТУНЕЛЮ

Ніхто не береться прогнозувати швидкого закінчення війни

■ Євген Клен

Швидкого закінчення російсько-української війни очікувати не варто, конфлікт триватиме ще дуже довго і може перейти в нескінченну війну дронів. Такий прогноз озвучив Маттіас Уль, німецький експерт із питань Росії.

ЗАТЯГУВАННЯ НА РОКИ

Він зазначив, що існує безліч історичних прикладів, коли війни затягувалися на роки, попри виснаження й ознаки миру, адже обидві сторони вірили в неминучу перемогу. Перша світова війна тривала трохи довше ніж чотири роки — із 28 липня 1914-го по 11 листопада 1918 року. Друга світова тривала шість років — із 1 вересня 1939-го по 2 вересня 1945 року. Семирічна війна Великої Британії та Пруссії проти Франції і Австрії відбувалася з 1756-го по 1763 рік. Столітня війна між Англією і Французьким королівствами тривала з 1337-го по 1453 рік. А остання російсько-українська війна триває вже 12 літ — із лютого 2014-го, хоча насправді це відбувається ще з 1654 року.

За словами аналітика, у війні Російської Федерації (РФ) в Україні одна зі сторін може занадто пізно зрозуміти, що кінець близький. «Схоже, що наразі немає ефективних контрзаходів проти переважної сили безпілотних літальних апаратів (БПЛА). Спершу їх потрібно знищити на полі бою, перш ніж стане можливим ще один успішний наступ. Через високі витрати життєздатними варіантами залишаться лише лазери або кулемети», — зауважив він.

І запевнив, що РФ усе ще здатна вести війну завдяки своїм ресурсам. Хоча й існують економічні проблеми та санкції, системного колапсу, якого очікував Захід, так і не сталося. А в разі потенційного скорочення кількості добровольців, яких заманують на фронт величезними сумами грошей, Москва використовуватиме інші засоби для

вербування гарматного м'яса. Можлива подальша часткова мобілізація або навіть перетворення «спеціальної воєнної операції» на «антитерористичну».

На думку експерта, Україна зараз перебуває у невідомому становищі з погляду людських ресурсів, і нестача солдатів, особливо піхоти, найімовірніше,

« Існує безліч історичних прикладів, коли війни затягувалися на роки, попри виснаження й ознаки миру »

стане серйозною проблемою. Фахівець відмітив, що Києву бракує особового складу для масштабних наступальних операцій, країна також, як і раніше, залежить від західної зброї та розвідки. «На часі мобілізація чоловіків у віці від 18 до 25 років, які наразі звільнені від обов'язкової військової служби», — прогнозує Уль.

Своєю чергою Володимир Зеленський заявив, що РФ має п'ять сценаріїв розширення війни через північ України. «Україна обов'язково захистить себе, і зараз головне завдання — посилити нашу державу так, аби жоден із цих сценаріїв не спрацював», — наголосив він і додав, що по кожному можливому варіанту дій ворога готують відповіді, якщо росіяни справді наважаться розширити свою агресію. Президент також зауважив, що Україна готує розширення географії далекобійних «санкцій», які вже дуже добре себе зарекомендували.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ В КРЕМЛІ

Російське розслідувальне видання «Досьє Центр» нещодавно оприлюднило матеріали, що розкривають плани Кремля щодо завершення війни в Україні. Зокрема, їхня мета — подати росіянам мирну угоду як «перемогу» — хоч і без взяття Києва. Водночас документи свідчать про те, що Москва й досі не бажає

іти на суттєві компроміси щодо кінцевого стану війни.

Аналітики опублікували слайди презентації під назвою «Після перемоги». Їх буцімто створили службовці Сергія Кириєнка, заступника голови адміністрації президента РФ, щоб окреслити «найбільш правдоподібний сценарій» завершення війни в Україні та способи «продати» мирну угоду російському населенню.

У Кремлі роботу над презентацією нібито розпочали ще в лютому 2026-го. Джерело «Досьє Центру» в оточенні диктатора повідомило, що ці матеріали створили через стурбованість Москви невдалими бойовими діями окупантів і впливом війни на російську економіку. Найбільш правдоподібний сценарій презентації передбачав підписання США двох окремих мирних угод — із Росі-

« Києву бракує особового складу для наступальних операцій, країна також залежить від західної зброї »

єю та Україною — за якими країна-агресор отримує контроль над Донецькою та Луганською областями, виведе війська зі Сумської та Харківської областей, а також заморозить лінію фронту в Херсонській і Запорізькій областях.

Такий сценарій передбачає, що Вашингтон скасує санкції проти РФ, але санкції Європи залишаться чинними. Крім того, Україна має отримати нейтральний статус і слугуватиме «буферною зоною» між РФ і Заходом. Зеленський залишиться президентом, а Кремль досягне «символічної та стриманої денацифікації» України.

Водночас у презентації йшлося про те, що продовження війни в Україні буде ризикованим, бо це вимагатиме від РФ переведення всієї економіки на повноцінний воєнний режим і оголошення загальної мобілізації, що ще дужче

погіршить їхні демографічні проблеми через високі втрати.

Частина російської ультранаціоналістичної спільноти, зокрема мілблогери, найімовірніше, виступатиме проти такого «мирного сценарію». У відповідь влада погрожуватиме їм дискредитацією і посилюватиме голоси поміркованих у медіапросторі, щоби протистояти опонентам.

На слайдах також обговорювали наративи про те, що РФ запобігла гуманітарній катастрофі на Донбасі, досягла максимальних результатів без загальної мобілізації, а Путін не лише зірвав зусилля Заходу щодо розширення і продовження конфлікту, а реалізував те, що «найкраще для Росії».

В американському Інституті вивчення війни (ISW) вважають, що Кремль оприлюднив слайди в межах когнітивної війни, яка спрямована на те, щоб зобразити Росію як готову до компромісів для припинення війни в Україні. «Слайди не є частиною офіційної російської позиції щодо перемовин, але представлений сценарій завершення війни схожий на той, який Кремль називав прийнятним останніми місяцями. Їхній витік міг бути навмисним, аби продемонструвати нібито готовність Москви поступитися територією в обмін на передавання Україною решти Донецької області», — підкреслили аналітики.

« Російські війська навряд чи захоплять решту Донецької області воєнним шляхом, якщо взагалі зможуть окупувати цей регіон »

Однак в ISW відзначили, що адміністрація Путіна хибно представляє цей сценарій завершення війни як значну поступку РФ, оскільки російські війська навряд чи захоплять решту Донецької області воєнним шляхом у найближчій і середньотривалій перспективі, якщо взагалі змо-

жуть окупувати цей регіон цілком.

УПЕРТІСТЬ ДИКТАТОРА

Зі свого боку Овен Меттюз, журналіст The Telegraph, написав, що в Кремлі зараз дедалі активніше готуються до можливого завершення війни проти України, однак сам російський диктатор досі не демонструє чіткого плану виходу з конфлікту. Попри удари українських дронів по Москві та наростання внутрішнього невдоволення, система влади в РФ залишається фактично паралізованою страхом перед можливим крахом режиму. Автор стверджує, що масована атака українських дронів на Москву та Підмосков'я стала серйозним сигналом для Кремля. За його словами, Україна вже здатна завдати ударів по найкраще захищених районах РФ, а потенціал таких атак лише зростатиме.

Після згаданих атак російський політик Дмитро Рогозін визнав, що українські сили й надалі шукатимуть слабкі місця в російській обороні: «Їхня кількість зростатиме, а маршрути й тактика еволюціонуватимуть».

Та після параду 9 травня володар Кремля лише натякнув, що війна «наближається до завершення», але додав, що попереду ще «великий обсяг підготовчої роботи». На думку оглядача, головною рушійною силою продовження війни є вже не державні інтереси Росії, а особиста впертість Путіна, який не хоче визнавати провалу своїх початкових планів.

Колишній російський дипломат Борис Бондарев констатував, що російська еліта потрапила в пастку, створену самою системою. Через тотальний контроль спецслужб у владних колах зникла довіра, а отже, і можливість організувати будь-яку змову проти Путіна. «Система в Росії зараз нагадує радше нацистську Німеччину, ніж СРСР», — указав він. За словами експерта, уся легітимність російської влади тримається на одній людині, а усунення Путіна може призвести до повного розпаду системи.

УКРАЇНЦІ СТВОРИЛИ ВЛАСНУ КАБ

«Вирівнювач» здатен відсунути ворога від лінії фронту

■ Ігор Голод

Нова керована авіаційна бомба (КАБ) покликана зменшити залежність України від постачання західних аналогів і покрити внутрішній дефіцит високоточного авіаційного озброєння.

«ПРИСКОРЮЄМО ВИРОБНИЦТВО ТА ПОСТАЧАННЯ ОЗБРОЄННЯ»

Минулого тижня Міністерство оборони України (МОУ) заповнило: «Прискорюємо виробництво та постачання озброєння для українських бойових літаків. Для цього зібрали на Industry Day представників оборонних компаній і делегації держав-учасниць Коаліції спроможностей повітряних сил. Українські розробники продемонстрували власні напрацювання у сфері авіабоеприпасів і засобів ураження».

Хоча у військовому відомстві не назвали представлені на згаданій виставці розробки, Михайло Федоров, глава відомства, повідомив, що державний кластер (об'єднання розробників і виробників) оборонних технологій Brave1 створив першу українську КАБ. За словами урядовця, вона має унікальну конструкцію, пройшла необхідні випробування і готова до бойового застосування.

У кластері уточнили, що авіабомбу розробила компанія DG Industry. «Українська КАБ не є аналогом західних чи радянських рішень, вона має унікальну конструкцію і максимально адаптована під реалії сучасної війни. З бойовою частиною 250 кг, готова уражати укріплення, командні пункти й інші цілі на десятки кілометрів углуб після пуску, — розказали в Brave1. — МОУ закупило першу експериментальну партію авіабомб. Українська КАБ — вагомий аргумент проти ворожого

просування. Розробляємо і масштабуємо рішення, здатні змінити хід війни».

А в Генеральному штабі (ГШ) Збройних сил України (ЗСУ) поінформували, що Олександр Сирський, головнокомандувач ЗСУ, відзначив тих, завдяки кому було «сконструйовано сучасні модулі планування та корекції для штатних авіаційних боеприпасів». «Упровадження цих технологій перетворює звичайні авіабомби на високоточну зброю, що дозволяє українським пілотам завдавати ударів по цілях, залишаючись поза зоною дії ворожої протиповітряної оборони (ППО)», — підкреслили в ГШ.

ЕРА ПЛАНЕРІВ

Мова про авіаційний боеприпас, оснащений системою наведення та модулями корекції польоту. Після скидання з літака така бомба здатна планувати на десятки кілометрів і вражати цілі з високою точністю. Російська Федерація активно використовує старі радянські фугасні авіабомби, до яких прикріплюють універсальні модулі планування та корекції (ФАБ).

У часописі Forbes Ukraine розповіли: «За оцінками військових аналітиків, масове застосування російських планеруючих авіабомб стало одним із ключових факторів тиску на українську оборону у 2024—2025 рр. Російські Су-34 і Су-35 скидають модернізовані ФАБ-250, ФАБ-500 та ФАБ-1500 поза межми досяжності більшості українських систем ППО».

ДО СЛОВА

Нещодавно Україна випробувала секретний лазер «Тризуб». Це система, що може знищувати цілі за кілька секунд. Україна також тестує дешеві ракети для збиття російських БпЛА і планує їхнє масове виробництво до осінньо-зимового періоду. За словами міністра Федорова, мета — масштабувати виробництво в десятки разів і сформуванати запас таких ракет.

УКРАЇНЬСЬКА КЕРОВАНА АВІАЦІЙНА БОМБА (КАБ)

БОЙОВА ЧАСТИНА
250 КГ

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА КАБ ГОТОВА ДО БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ

ТОЧНЕ УРАЖЕННЯ ЦІЛЕЙ

Ураження укріплень, командних пунктів, складів та інших важливих цілей

ДАЛЬНОСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ

Десятки кілометрів углуб після пуску

УНІКАЛЬНА КОНСТРУКЦІЯ

Власна розробка українських інженерів. Не копія західних чи радянських рішень

АДАПТОВАНА ДО СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

Створена з урахуванням реалій сучасного бойового застосування

ХАРАКТЕРИСТИКИ

ДАЛЬНОСТЬ УРАЖЕННЯ

Десятки кілометрів

ТИП НАВЕДЕННЯ

Інерційна / супутникова система

ПЛАТФОРМА ЗАСТОСУВАННЯ

Бойова авіація
Повітряних сил ЗСУ

РОЗРОБКА ТРИВАЛА

17 місяців

ВИПРОБУВАННЯ

Пройдено

ЗАКУПІВЛЯ

Міноборони вже закупило першу експериментальну партію

ПІДГОТОВКА

Пілотів відпрацьовують бойові сценарії та адаптують застосування

У компанії DG Industry назвали свою КАБ «Вирівнювачем» і пояснили: «Назва свідчить сама за себе».

При цьому «свідчить» у двох сенсах. По-перше, «вирівнювач» — це набір крил, хвостового модуля і системи навігації, який кріпиться до звичайної бомби вільного падіння та перетворює її на керований далекобійний боеприпас. Використовується стандартна авіабомба, до якої інтегруються модуль корекції та модуль планування — умовно «крила» та «хвіст». Система адаптована під кілька типів авіаційних боеприпасів. Щодо дальності, точності та систем протидії російським засобам радіоелектронної боротьби — український «Вирівнювач» не поступається американським JDAM за своїми характеристиками.

Однак у назві української КАБ ідеться не лише про пристрій, який змінює траєкторію звичайної бомби, перетворюючи її на керований боеприпас. Назва «Вирівнювач» метафорично може відображати і прагнення «вирівняти» баланс сил у повітрі.

Про потребу в таких системах наголошувалося в опублікованій 13 травня на сайті МОУ статті «Ера планеруючих бомб: як технологія КАБ змінила тактику повітряної війни»: «Керовані авіаційні бомби залишаються одним із ключових викликів для сил оборони України».

ДОСТАТНЬО ДЛЯ УРАЖЕННЯ

Бойова частина української КАБ масою 250 кг забезпечує осколково-фугасну дію з ефективним радіусом ураження до 120 м. Цього достатньо для ура-

ження укріплень, бліндажів, командних пунктів, складів, скупчень особового складу, позицій пілотів безпілотних літальних апаратів (БпЛА).

Ярослав Вінницький, керівник напряму оборонних технологій Brave1, зазначив: «Для порівняння: уже звичайні нам ударні БпЛА, які сьогодні виконують основний обсяг роботи на фронті та знищують більшість ворожих цілей, мають у рази меншу бойову частину. Відповідно, вони не завжди здатні руйнувати серйозні капітальні споруди. КАБ вирішує цю проблему за рахунок своєї маси, при цьому забезпечує високу точність ураження завдяки сучасним алгоритмам наведення».

Він додав, що в розробці вже зараз є КАБ із більшою бойовою частиною.

Ключова перевага українського «Вирівнювача» — його ціна, оскільки він приблизно втричі дешевший за американський комплект JDAM-ER, що дозволить виробляти та застосовувати його значно масовіше. «Це дозволяє забезпечити сили оборони більшою кількістю боеприпасів і, відповідно, наростити кількість успішно виконаних бойових завдань, — вважає виробник. — «Вирівнювач» від початку створювався з урахуванням масштабування виробництва. Після завершення випробувань до процесу була залучена окрема команда, яка адаптувала конструкцію під серійне виготовлення з використанням обмеженої кількості спеціалізованого обладнання. Наша КАБ має зменшити залежність України від постачання західних аналогів та покрити внутрішній дефіцит високоточного авіаційного озброєння».

ВАЖЛИВИЙ КРОК

В американському Інституті вивчення війни зробили свій висновок: «Керована планеруюча бомба дозволить українським силам вражати укріплені цілі з більшим корисним навантаженням. Росіяни використовують керовані бомби зі збільшеною дальністю польоту, щоб тримати цінні авіаційні засоби подалі від лінії фронту і в безпеці від української ППО. Україна ж, імовірно, спробує перейняти цю тактику з огляду на обмежені запаси літаків».

«Україна не могла аналогічно відповісти на російські обстріли КАБами, бо потужна система ППО ворога не давала цього робити. Нині ситуація змінилася, адже Україна знищила чимало російських дивізіонів зенітно-ракетних комплексів С-300 і С-400, які не так швидко можна замінити на нові. Таким чином, утворені прогалини в російській ППО дозволяють українській авіації підходити на безпечну висоту та застосовувати керовані авіаційні бомби. Там, де таких систем нема, ми можемо тепер літати і вражати», — пояснив авіаексперт Костянтин Криволап.

А депутат українського парламенту Муса Магомедов відзначив: «Масоване застосування КАБів стало одним із ключових факторів російської переваги на фронті у 2023—2024 рр., зокрема, під час битви за Авдіївку. Вони дозволяли ворогу знищувати позиції і цілі райони, не заходячи в зону ураження нашої ППО. Тепер цей інструмент перестав бути лише російським козирем. Україна отримує власну відповідь — дешевшу, точну, адаптовану до наших літаків і потреб фронту».

Закінчення на с. 12

ЧИ НАБЛИЖАЄТЬСЯ ПЕРЕВОРОТ В РФ?

■ Микола Мороз

У Російській Федерації (РФ) готується державний переворот? Путіна скинуть і на його місце прийде новий лідер, триумвірат, хунта? Виглядає надто добре, щоби бути правдою. А втім, такі прогнози подали CNN, Financial Times і латвійське російськомовне інтернет-видання «Важные истории». Вони отримали звіт розвідки однієї з країн Європейського Союзу, що відображає реальний стан справ у Кремлі й стан самого російського диктатора.

«Іх початку березня 2026 року Путін і Кремль стурбовані вибитком чутливої інформації, а також ризиком змови чи спроби перевороту проти президента РФ. Зокрема, він побоюється використання безпілотних літальних апаратів для можливого замаху з боку представників російської політичної еліти», — йдеться в документі.

ГОЛОВНИЙ БУНТІВНИК

Цікавим, а водночас таким, що збиває з пантелику, є те, що Сергія Шойгу, колишнього міністра оборони, а нині секретаря Ради безпеки РФ, у звіті оцінюють як «потенційний чинник дестабілізації». Адже він потрапив у немилість «верховного», а тепер може стати потенційний ризик для режиму. Тож його найближчих соратників розсадили по камерах Лефортовської в'язниці.

Та частина експертів скептична щодо цього. Шойгу виявився нездатним захистити людей зі свого найближчого оточення, утратив найважливішу в час війни посаду після президента, ніколи не мав авторитету у війську чи в інших силових структурах, кадрові військовики насміхалися з нього, називали картонним маршалом.

Інша частина експертів усе ж не поспішає списувати ексміністра з рахунків. Адже впродовж десятиліть, іще з ельцинських часів, Шойгу обіймав міністерські посади в РФ. І в цьому сенсі він унікальний. Навряд чи можна було б так довго утримуватися на високих посадах, не володіючи відповідними вміннями, силою, авторитетом. Упродовж довгих років був лідером край впливового клану, куди входили найзаможніші люди РФ. Фактично ство-

рив свою мафію і став у ній «хрещеним батьком».

Можна припустити, що в Шойгу існувала угода з Путіним, що передбачала безпеку для родини й найближчого оточення. День, коли диктатор порушив цей договір — 5 березня ц. р. Саме тоді заарештували Руслана Цаликова, першого заступника міністра оборони за часів Шойгу і його консьєрє. Навесні 2024 року, коли Шойгу втратив посаду глави російського військового відомства, усіх його заступників не лише відправили у відставку, а й, порушивши проти них кримінальні справи, ув'язнили. Усіх, крім Цаликова, якого тоді лише позбавили посади. Але тепер дотягнулися і до нього. Тож наступним може стати сам Шойгу.

Чи Шойгу вже почувається пацюком, загнаним у кут? Чи сніяться йому ночами нари, небо в клітинку й баланда замість розкішного життя? Либонь, так. То чому б не спробувати зламати ситуацію через заколот? Адже втрачати вже нічого. До речі, чи хтось до червня 2023 року передбачав, що вірний «кухар Путіна» Євген Пригожин улаштує збройний заколот проти свого патрона, піде на Москву зі своїми головорізами з «Вагнера»?

ЧАСТИНКИ ПАЗЛА

Хтось зверху скаже: «Знову ці казки, що Путіна скоро скинуть, що він смертельно хворий, що вже вмер і лежить у холодильнику. Та скільки можна?» Зрештою, якби з'явився лише цей витік зі звіту західних спецслужб, то навряд чи вартувало б ставитися до нього надто серйозно. Радше як до гри західних розвідок, спрямованої на досягнення лише їм зрозумілої мети. Але справа у тому, що вже якось надто стрімко нако-

пичилося багато свідчень і фактів про хитання путінського режиму. Приміром, несподіване одкровення Іллі Ремесла, вірного бійця кремлівського пропагандистського фронту. Він зненацька радикально змінив свою риторику й різко критикує всю російську владу: «Путін має піти у відставку та постати перед судом як воєнний злочинець і злодій». Щоправда, після цього потрапив до божевільні, місяць там відлежався, вийшов, але не «по мудрішав», а з новою силою кинувся «нападати» на кремлівських завсідників. Навіть натякнув, що незабаром у російських верхах відбудуться радикальні зміни, тому, мовляв, Путіна можна не боятися.

Можна пригадати й «народного губернатора Донеччини» Павла Губарева, який тепер вимагає припинення війни, стверджує, що Путін — не самостійний, що діє за вказівкою якихось зовнішніх кураторів, навмисно винищуючи російський народ. «Це радше схоже на масовий забій, ніж на тактичні, а тим більше стратегічні успіхи», — оцінив він «спеціальну воєнну операцію» (СВО).

Згадаймо також російську б'ютіблогерку Вікторію Боню, чий допис в Instagram із різкою критикою дій влади набрав більше ніж 30 млн переглядів. А російський академік Роберт Нігматулін, виступаючи на пленарному засіданні Московського економічного форуму, відверто заявив: «Щиро вважаю, що ми в біді. Найнижчі прибутки в нас у Європі, дрібні доходи. Ну скільки можна? У найбідніших регіонах Китаю доходи вищі, ніж у нас. Як до цього можна спокійно ставитись? Ми 30 літ байдуже дивимось на це. У рейтингу 50 відібраних країн «Велика Росія» перебуває на 51-му місці за

Володимир Путін і Сергій Шойгу

ефективністю. Погляньте на чисельність працівників промисловості. Машинобудування: 1999-го було 4 млн людей, зараз — 440 тис. Скоротилася майже вдсятеро. Легка промисловість — утричі. Зате кількість кур'єрів — 1,5 млн, і стільки ж охоронців. На 10 тис. населення у нас 54 науковці, а в передових країнах — 174».

Зрештою і сам Путін цього не заперечує. «Статистичні дані засвідчують, що вже два місяці поспіль економічна динаміка, на жаль, знижується. Валовий внутрішній продукт скоротився на 1,8 % у мінусі опинилися обробні галузі та промислове виробництво загалом, а також такий важливий, системно значущий напрям, як будівництво», — відзначив він на нещодавній нараді з урядом у Кремлі.

Економіка валиться, СВО буксує, влада хитається, еліти чубляться. Досі представники російської владної системи отримували від Путіна більше, ніж могли б отримати без нього. Тому не було підстав для відкритого конфлікту. Але зараз бюджетний торт зменшується на очах, тож ділити його ставатиме щоразу складніше. Кожен намагатиметься вирвати кавалок з рук іншого.

УСІ ПРОТИ ВСІХ

І все це відбувається на тлі успішних операцій українських спецслужб, які, з одного боку, атакують російську нафтову й оборонну інфраструктуру, а з другого — влаштовують атентати проти вищого російського генералітету. У звіті західної розвідки згадали, зокрема, убивство генерал-лейтенанта Фаніля Сарварова у Москві 22 грудня 2025-го. На нараді силовиків, присвяченій цьому атентату, учасники

намагалися перекласти відповідальність один на одного. Валерій Герасимов, начальник Генерального штабу, дорікнув своїм колегам зі спецслужб за нездатність запобігти таким замахам, поскаржився на нестачу людських ресурсів для фізичного захисту офіцерів у заплілі та повернув увагу президента до цього питання. У відповідь Олександр Бортников, директор Федеральної служби безпеки, наголосив на неможливості системного запобігання нападам. А сам дорікнув Андрію Белоусову, міністрові оборони, за відсутність у межах його відомства спецпідрозділу, який би займався фізичним захистом вищого керівництва армії. Віктор Золотов, директор Росгвардії, відмітив, що наявні в його розпорядженні ресурси не можна виділяти на захист офіцерів Міністерства оборони. І порекомендував Герасимову самому зайнятися захистом своїх людей.

ПІДСУМКИ

РФ зазнає поразки за поразкою і на фронті, і в заплілі. Російська економіка входить у зону рецесії, зростає бюджетний дефіцит, який нездатне компенсувати навіть стрімке підвищення цін на нафту, спричинене війною в Перській затоці. Грошей на рекрутинг нових вояків для війни проти України стає чимраз менше, отже, знижується і кількість новобранців.

У Путіна розвивається параноя, він уже боїться власної тіні, намагається нікуди зайвий раз не виходити, сидить у своєму глибокому бункері, а телебачення крутить напрацьовані з ним «консерви». Головну подію року — парад перемоги на Красній площі — довелося проводити у втятому вигляді.

■ Мирослава Бзікадзе

Європейський Союз (ЄС) обговорює можливість призначення спеціального представника для контактів із Путіним щодо завершення війни в Україні. Проте ця ініціатива викликала серйозний розкол серед європейських лідерів, а в Україні такий крок сприймають украй критично.

ХТО СЕРЕД КАНДИДАТІВ

У ЄС вважають, що мир в Україні залежить від рішення володаря Кремля, тому не виключають перемовин із ним у майбутньому. Розмови про це ведуть уже тривалий час. На цьому тлі серед країн-членів з'явилися дискусії і про те, чи потрібно призначити спеціального представника для контактів з Москвою.

Незабаром на Кіпрі відбудеться зустріч міністрів закордонних справ Євросоюзу. Там обговорюватимуть кандидатуру перемовника від ЄС, який долучиться до перемовного треку задля завершення російсько-української війни. Це стане ключовим питанням порядку денного засідання в Лімасолі.

Представники всіх 27 країн унії мають обговорити можливі перемовини з Російською Федерацією (РФ). Зокрема, планують визначити, на чому можуть зосередитися такі переговори і які «червоні лінії» Європа не буде готова переступати. Водночас на цій зустрічі не планують остаточно визначити офіційного представника для перемовин. Учасники можуть обміркувати ідею призначення однієї людини або невеликої групи для контактів із Кремлем.

Раніше серед імовірних кандидатів називали екс-канцлера Німеччини Ангелу Меркель, главу дипломатії Євросоюзу Каю Каллас, президента Фінляндії Александра Стубба й экс-

ПОСЛАНЕЦЬ МИРУ

Європа шукає перемовника з Путіним щодо миру в Україні

прем'єр-міністра Італії Маттіо Драгі. Тепер з'явилися нові імена, серед них — глава Європейської ради Антоніу Кошта, екс-президент Фінляндії Саулі Нійністе та колишній голова Європейської комісії Жан-Клод Юнкер. Москва ж пропонувала на цю роль Герхарда Шредера, екс-канцлера Федеративної Республіки Німеччина (ФРН), але його кандидатуру з обуренням відкинули через відверто проросійську позицію політика.

Водночас посадовці держав, близьких до України, виступають проти ідеї призначення європейського посланця для мирних перемовин між РФ та Україною. Вони переконані, що російський диктатор несерйозно налаштований щодо припинення вогню і що призначення посланця може підірвати зусилля щодо тиску на Росію за допомогою санкцій.

Тим часом заклики призначити європейця для безпосередньої взаємодії з Москвою стають дедалі гучнішими, оскільки Сполучені Штати відмовляються від своєї ролі посередника між Україною та РФ. А Радослав Сікорський, міністр закордонних справ Польщі, заявив на конференції Globsec у Празі (Чехія), що Європа повинна бути «обережною», поспішаючи з перемовинами з Росією. «Ми не хочемо, щоб Україна сприймала нас як людей, які чинять на неї тиск, аби вона пішла на компроміси», — сказав політик.

ЧИ НЕ ЗАРАНО?

Як написала The New York Times, європейські

країни намагаються визначитися з важливішим питанням: яким саме має бути їхній підхід до майбутніх перемовин? Мовляв, останніми тижнями виникла тема можливих торгів з РФ, адже раніше такі розмови майже не велися. Після повномасштабного вторгнення Росії до України європейські країни значно скоротили політичні контакти з Москвою. Тривалий час у Європі дотримувалися думки, що розмовляти з Путіним про завершення війни ще зарано, оскільки він не демонструє

ального бажання її припинити.

Європейським лідерам дедалі складніше підтримувати таку політику. Адже американські представники вже кілька місяців працюють над можливим мирним планом, однак перемовний процес просувається нерівномірно через різні події, які відвертають увагу. Останнім часом на ситуацію також вплинули спільні удари США та Ізраїлю по Ірану.

Крім того, європейські країни фактично не брали участі в ключових пе-

ремовинах, через що не мали повної впевненості, що США враховують їхні інтереси під час обговорень. Через це європейські лідери взялися шукати варіанти діалогу з Москвою, щоб майбутня мирна угода щодо війни в Україні враховувала інтереси як Києва, так і всієї Європи. Також у ЄС дедалі дужче схиляються до думки, що для кращого впливу на переговори європейським країнам потрібно виступати зі спільної позиції.

США НА ПАВЗІ

Та Антоніу Кошта фактично дав старт обговоренню можливого європейського представника для перемовин з РФ. Він заявив, що проводить консультації з європейськими лідерами, щоб зрозуміти, як найкраще підготуватися до моменту, коли настане час для діалогу з Москвою.

Александр Стубба також стверджував, що момент для прямої участі Європи в перемовинах поступово наближається. За його словами, цьому сприяє те, що РФ має проблеми на полі бою. А ще він наголосив, що якщо хтось не бере участі в перемовинах, то його інтереси можуть не врахувати, саме тому Європі варто долучитися до діалогу.

Закінчення на с.12

Кая Каллас

П Р Я М А М О В А

Андрій Сибіга, міністр закордонних справ України:

— Ми не повинні легітимізувати контакти столиць і окремих лідерів з Путіним, хоча кілька звернень уже до нас було. Це слабкість, розділення Європи. Власне, диктатор тільки й чекає, аби до нього стали звертатися окремі лідери чи представники. А має бути спільна консолідована позиція, єдиний голос. Крім того, без участі України жодні перемо-

вини щодо завершення війни не можуть бути ефективними. Це вирішується спільно з нами, обговорюється, і ми визначимо параметри і роль Європи в мирному процесі. Я переконаний, що це додасть нової динаміки. Європа може виступати сильним гравцем у мирному процесі, аби наближати сталий справедливий мир.

Кая Каллас, високий представник ЄС зі закордонних справ:

— Якби ми дали РФ право призначити перемовника від нашого імені, це було б не дуже мудро. Герхард Шредер був високопоставленим лобістом російських державних компаній. Тож зрозуміло, чому Путін хоче бачити саме його, адже тоді той фактично сидів би по обидва боки столу перемовин.

Ангела Меркель, екс-канцлер ФРН:

— Євросоюз не використав свого дипломатичного впливу для припинення війни в Україні. А самих контактів американського президента Дональда Трампа з Кремлем недостатньо. Уважаю, що військова підтримка, яку ми надали досі, є абсолютно правильною. Також вважаю правильним, що ми робимо набагато більше для створення стримувального ефекту, крім нашої підтримки України.

Шкодою, що, на мою думку, Європа недостатньо використовує свій дипломатичний потенціал. Я пропонувала встановити дипломатичний формат між ЄС та РФ ще під час засідання Європейської ради в жовтні 2021 року, наприкінці свого терміну перебування на посаді. Але та пропозиція була невдалою через різні думки всередині унії щодо того, як найкраще мати справу з Москвою.

ПУТІН ХОВАЄТЬСЯ

А прості росіяни змушені купувати їжу, непридатну для вживання

■ Петро Йосип

Каупо Розін, керівник зовнішньої розвідки Естонії, нещодавно заявив, що Путін має мало варіантів вирішення війни в Україні, оскільки його збройні сили не можуть суттєво просунути на полі бою, а західні санкції виснажують ресурси країни.

ЖИТТЯ В СТРАХУ

Непевненість у власній безпеці до краю скоротила план пересувань Путіна по території Російської Федерації (РФ). Він уже не виїжджає за межі так званих резидентських регіонів і не відвідує інші куточки країни.

Навіть попри візит до Китайської Народної Республіки (КНР) володар Кремля не став відвідувати дорогою якийсь російський регіон, як це робив раніше. Усі публічні появи диктатора тепер обмежуються Москвою, Підмосков'ям і Санкт-Петербургом, часто в закритому форматі й під посиленними охоронними заходами. Останньою ж поїздкою до російської провінції став одноденний візит до Самари 6 листопада 2025-го. Серйозну павзу Путін зробив у поїздках за кордон. Перед КНР останнє закордонне турне відбулося 11—12 грудня 2025 року до Туркменістану. Таких тривалих перерв у поїздках Путіна не було навіть під час пандемії коронавірусу. Журналісти пов'язують цю ситуацію з його побоюваннями за власну безпеку.

Наприкінці 2025 року російська влада повідомила, що Україна намагалася атакувати резиденцію диктатора на Валдаї. Щоправда, світові лідери, навіть Дональд Трамп, за сумнівами і правдивості цього повідомлення. Проте російські засоби масової інформації з посиланням на власні джерела в Кремлі заявили, що їхній лідер тоді всерйоз переживав за свою безпеку.

У травні ц. р. канал CNN із посиланням на дані європейської розвідки поінформував, що в РФ запровадили жорсткий контроль над оточенням глави держави й різко посилили заходи безпеки довкола Путіна через побоювання внутрішнього перевороту.

У будинках осіб із близького оточення Путіна встановили системи спостере-

ження, а персоналу — від кухарів до фотографів — заборонили користуватися громадським транспортом. Усі відвідувачі проходять подвійні перевірки, а службовцям поруч із президентом дозволяють користуватися лише телефонами без доступу до інтернету.

Значну частину часу диктатор проводить у модернізованих захищених об'єктах, зокрема в бункерах на території Краснодарського краю. Кремль також розширив повноваження Федеральної служби охорони РФ.

Загалом система охорони Путіна стала ще жорсткішою: суворий контроль контактів, захищені приміщення, бункери, броньований транспорт і спеціальні засоби захисту, в т. ч. від FPV-дронів, стали ключовими елементами його безпеки.

ЦЕНЗУРА ЦЕНЗУРИ

Москва також намагається маніпулювати засобами масової інформації (ЗМІ), щоби применшити значення цензури Кремля. Закликає уникати використання слова «заборона» у своїх статтях. Водночас дозволили висвітлювати рішення російського уряду «щодо скасування заборон», відмітили в американському Інституті вивчення війни (ISW).

Таким чином, Кремль очікує, що ЗМІ висвітлюватимуть «позитивні й терапевтичні» ініціативи партії «Єдина Росія». Зокрема, коли її члени виступають проти заборон. Водночас Володимир Якушев, секретар Генеральної ради «Єдиної Росії», заявив, що вона не є «партією заборон».

Аналітики зауважили, що Путін нещодавно наштотхнувся на зниження громадської підтримки на тлі посилення зусиль щодо обмеження доступу до віртуальних приватних мереж (VPN), іноземних платформ обміну повідомленнями та мобільного інтернету. «Це

створює відчутні труднощі для повсякденного життя росіян. Останні обмеження Кремля щодо ЗМІ відбуваються на тлі жорстких зусиль щодо заборони свободи слова, висилання критично налаштованих мілблогерів до штурмових підрозділів на передовій в Україні або їхнього ув'язнення», — наголосили вони.

А нещодавно диктатор затіяв «чистку» біля кордону з Україною: замінює губернаторів областей генералами. Посади втратили керівники Белгородської і Брянської областей — В'ячеслав Гладков та Олександр Богомаз. Так Москва намагається звинуватити регіональних чиновників у провалах у сфері безпеки кордонів. Крім того, володар Кремля прибирає людей і прихильників Сергія Шойгу, секретаря Ради безпеки РФ, свого можливого конкурента. Зокрема, із посади голови оборонного комітету Державної думи хочуть усунути Андрія Картаполова. Його місце, імовірно, посіде генерал-полковник Олександр Лапін.

А Всеросійський центр вивчення громадської думки змінив методику проведення опитувань — комбінунання телефонних і комквартирних опитувань — щоби врятувати рейтинг Путіна. Відтак показник схвалення діяльності диктатора нібито склав 66,8 %.

НЕ ДОБРОБУТ, А ЗЛОБУТ

Та це жодним чином не може покращити жалюгідного стану російської економіки. Нині в РФ фіксують найбільше за чверть століття скорочення золотого запасу. За чотири місяці цього року він зменшився на майже 28 т золота. Про це розказали в Центробан-

ку РФ. Станом на 1 травня ц. р. в РФ було 73,9 млн унцій золотих злитків. За місяць цей обсяг скоротився на 200 тис. унцій, а від початку року — на 900 тис.

У перерахунку на тонни за січень—квітень золотий запас утратив 27,9 т золота. Це стало рекордним зниженням із 2002 року: тоді за один місяць (травень 2002-го) обсяг золота скоротився на 41,5 т. У наступні два з лишком десятиліття ЦБ головно закуповував золото, часто сотнями тонн на рік, і жодного разу не скорочував золотий запас більш ніж на 100 тис. унцій (3,1 т) на місяць — зокрема, для карбування монет. Єдиним винятком став липень 2005-го, коли з балансу списали 7,7 т золота. Проте розпродаж 2026 року перевищив цей рекорд у 3,5 рази.

The Moscow Times написала, що з січня ц. р. ЦБ розпочав розпродаж фізичного золота в межах операцій із Фондом національного добробуту (ФНБ), які останніми роками були віртуальними. Міністерство фінансів, що спустошує ФНБ для покриття дефіциту бюджету, продавало золото не на ринку, а Центробанку, де-факто перекладаючи зливки з кишені до кишені та залишаючи золото у власності держави.

Наталія Мільчакова, аналітик Freedom Finance, вважає, що почати реальні продажі золота ЦБ змусили дві причини: «Передусім ідеться про покриття бюджетного дефіциту, який до кінця березня досяг 4,6 трлн RUB. Крім того, продаж золота міг бути спрямований на формування запасу іноземної валюти. Її дефіцит виник через слабкий експортний дохід на початку року».

А ще, всупереч закону, що забороняє реалізацію протермінованих харчів у будь-яких цілях, в РФ набирає обертів величезний ринок гуртової торгівлі продовольчими товарами з терміном придатності, що минув. Ідеться про сир, м'ясо та консерви, іноді в обсягах до десятків тисяч одиниць товару, оголошення публікують у профільних каналах в інтернеті та знаходять покупців, які потім реалізують непридатну продукцію своїм клієнтам.

Приміром, протерміновані заморожені кури пропонують купити втричі дешевше за ринкову ціну. Зі знижками виставили на продаж 20 т сиру, 65 т курячо-яловичих сосисок, 12 тис. бляшанок тушкованки, 7 тис. порцій «плову з куркою», а також 68 тис. бляшанок Coca-Cola, яка може виявитися «отрутою».

Директор одного зі складів набілу в Підмосков'ї запевнив, що такі харчі дуже люблять купувати маленькі підприємства. «Протермінований майонез здавали в ятки зі шаурмою, а сир несли в пекарні», — поділився він. Відтак продавець вирішує два завдання нараз — позбувається небезпечного товару й отримує за це прибуток, а не штраф.

За словами економіста Ігоря Ліпсіца, зростання попиту на протерміновану їжу — симптом дуже важкого падіння прибутків і збідніння населення РФ. «Сам факт розвитку такої торгівлі — це дуже красномовне спростування красивих слів диктатора про те, що в Росії зростає реальна заробітна плата. Люди так «багатіють», що з горя біжать і купують в інтернеті харчі з ризиком отруїтися, зате так дешево, що ще можна хоч щось купити», — констатував він.

КРЕМЛЬ УКОТРЕ ЛЯКАВ ЯДЕРНОЮ ЗБРОЄЮ

■ Ігор Голод

Минулого тижня російський і білоруський агресори застосували тактику «рефлексивно-го контролю».

«НАВІТЬ НЕ ЗНАЮТЬ, ЯК ВИГЛЯДАЮТЬ»

Міністерство оборони Республіки Білорусь (РБ) повідомило, що «у взаємодії з російською стороною розпочалися навчання військових частин з бойового застосування ядерної зброї з метою підвищення готовності збройних сил до застосування сучасних засобів ураження, у тому числі спеціальних боеприпасів». У білоруському військовому відомстві запевнили, що «ракетний підрозділ імітував пуски ракет по визначених цілях».

Українські моніторингові канали зафіксували переміщення до РБ двох російських винищувачів. Однак немає підтвердження, що Москва справді передала Мінську тактичну ядерну зброю. Ба більше, український військовий портал Defence Express зауважив, що в Міністерстві оборони РБ «навіть не знають, як виглядають ядерні бомби для їхніх Су-25». Ці спеціалізовані штурмовики дообладнані під носії ядерних авіабомб попри те, що це перетворює і літаки в одноразові засоби.

«На оприлюдненому відео зі Су-25, який нібито несе ядерні бомби, білоруси замирили абсолютно не те. Зокрема, на одному з кадрів цензури піддали звичайні підвісні паливні баки, а не бомби, які розміщують в інших місцях підвіски, — розповіли експерти. — А вже на наступному кадрі з іншого ракурсу корисне навантаження Су-25 взагалі вирішили не замазувати. І через це добре видно те, які саме бомби він несе. Це боеприпаси, які не є ядерними».

Військовий оглядач Василь Пехньо нагадав, що самопроголошений білоруський диктатор торік 18 грудня заявляв про прибуття до країни від росіян ракетного комплексу «Горішник» і тактичної ядерної зброї. «А зараз що, Російська Федерація (РФ), повторно щось привезла? Тоді не було, а зараз везете? Чи не було тоді й немає тепер? Росія існує в атмосфері тотальної брехні», — зазначив він.

Білоруський диктатор вітає своїх солдатів

«НАВЧАННЯ Є СИГНАЛОМ»

Паралельно провели «навчання з підготовки та застосування ядерних сил» на російських теренах. Міністерство оборони РФ стверджувало, що було залучено 65 тис. особового складу, 7,8 тис. одиниць різних видів озброєння, близько 200 пускових ракетних установок, 140 літаків, 73 кораблі та 13 підводних човнів, із яких вісім — стратегічні.

Однак, демонструючи підготовку «крайнього й виняткового заходу», визнали, що інші методи до бажаного результату не привели. А Дмитро Песков, речник Кремля, у відповідь на запитання журналістів: «Чи є спільні ядерні навчання Росії та Білорусі сигналом для Європи й НАТО?» — підтвердив: «Будь-які навчання є сигналом».

Своєю чергою Марк Рютте, генеральний секретар НАТО, на запитання щодо ймовірності використання російського ядерного потенціалу проти України відповів: «Вони знають: якщо це трапиться — наслідки для них будуть руйнівними».

Відтак Міністерство закордонних справ (МЗС) України заявило: «Спільне відпрацювання ударів безпосередньо порушує фундаментальні ст. 1 і 2 Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, які суворо забороняють ядерним державам передавати контроль над технологіями масового ураження, а неядерним підписантам — приймати його. Перетворюючи Білорусь на свій ядерний плацдарм біля кордонів НАТО, Москва де-факто легітимізує поширення ядерних озброєнь у світі та створює небезпеч-

ний прецедент для інших авторитарних режимів. Мілітаризація РБ не лише підриває довіру до міжнародного права, а й остаточно перетворює Мінськ на співучасника російського ядерного шантажу».

Водночас Андрій Мельник, постійний представник України при Організації Об'єднаних Націй, відзначив, що РФ регулярно вдається до ядерних погроз у відповідь на невдачі на фронті. «Ми потребуємо нового санкційного режиму проти російських ядерних арсеналів», — підкреслив він.

СУТО ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ХАРАКТЕР

В американському Інституті вивчення війни (ISW) дійшли висновку, що ядерні тренування — це лише спроба Москви продемонструвати силу, відвернути увагу від власних провалів і слабких місць на фронті. «Кремль намагається застосувати тактику рефлексивного контролю, що полягає у формуванні поведінки супротивника за допомогою цілеспрямованої риторики й інформаційних операцій таким чином, щоб Україна і її союзники добровільно ухвалили рішення, вигідні Москві. Таким чином Кремль, імовірно, пробує послабити зв'язки України з європейськими партнерами та знизити підтримку українських оборонних зусиль», — відмітили аналітики.

Політолог Володимир Фесенко із цим погодився: «Головна мета Кремля — продемонструвати силу й залякати союзників України. Очевидно, зараз росіяни дійшли висновку, що американці не йдуть на нові поступки РФ, а діють за власною логікою. Тож

вони вирішили знову продемонструвати, що Росія має потужний ядерний потенціал».

А от дипломат Володимир Джиджора звернув увагу на те, що під час російсько-білоруських навчань були задіяні сили й засоби, здатні нести як тактичну, так і стратегічну ядерну зброю: «Ядерні навчання та погрози Кремля ракетами на кшталт «Ярс» чи «Горішник» на кордонах НАТО є повторенням старих радянських і російських практик брязкання зброєю. Ми не побачили в діях РФ нічого нового ні за формою, ні за суттю».

На думку експерта, такі дії Кремля мають суто пропагандистський характер і спрямовані насамперед на внутрішню російську аудиторію. За його словами, оскільки реальних перемог на фронті немає, а українські дрони успішно завдають ударів навіть по Москві, Кремлю необхідно підтримувати ілюзію величчя та непереможності перед власним населенням, а також намагатися залякати Захід задля зменшення допомоги Україні.

Політичний аналітик Сергій Климівський стверджує, що основним сенсом ядерних навчань було «показати, насамперед китайцям, що РФ — ядерна, а не регіональна держава». Авіаційний експерт Костянтин Криволап теж вважає, що цільовою аудиторією російсько-білоруських ядерних навчань були передусім Сі Цзіньпін і Дональд Трамп. «Кремлю було важливо показати, що він ще на щось здатний. Цими навчаннями диктатор намагався довести Пекіну та Вашингтону, що світ потрібно ділити не на двох, а на трьох», — упевнений фахівець.

Військовий оглядач Денис Попович зауважив, що ядерні навчання в РБ мали також на меті відволікати ресурси сил оборони України: «А це теж допомога Путіну, навіть попри те, що кремлівський карлик хотів би від свого васала більшого».

«ВОНИ ЗНАЮТЬ НЕВДАЧІ»

Тим часом у білоруських соціальних мережах з'явилися повідомлення про вибух під час ядерних навчань балістичної ракети «Іскандер». Ігор Чаленко, керівник Центру аналізу та стратегій, прокоментував їх так: «Росія і Білорусь подають такі навчання як демонстрацію сили й готовності до ескалації. Але історія з «Іскандером» спрацювала в інший бік».

Антон Земляний, старший аналітик Українського центру безпеки та співпраці, з ним згідний: «Якщо в них на цих навчаннях відбуваються такі казуси, то це багато що говорить європейським партнерам про якість ракетного озброєння нашого супротивника. Такий збій б'є не лише по російській обороноздатності, а й по всій показовій кампанії, яку Москва веде для західної аудиторії. Чим краще у Європі розуміють реальний стан російської воєнної машини, тим легше буде пояснювати потребу в глибшій підтримці України та новій архітектурі безпеки, яку зараз формує саме війна».

Своєю чергою Карел Ржегга, начальник Генерального штабу Армії Чеської Республіки, констатував: «Ці навчання — насамперед сигнал Заходу та Північноатлантичному альянсу. Вважаю, що цей сигнал не впаде на благодатний ґрунт і вони зазнають невдачі, адже ми не боїмося їхнього брязкання зброєю».

А військовий експерт Павло Нарожний підсумував: «Якщо РФ використає ядерну зброю в будь-якому вигляді проти будь-якої країни, відповідь на це може бути тільки ядерною. Якщо прилетить ядерна боеголовка масою 450 кг, приміром, по Варшаві, то все місто буде знищене та забруднене. У такому разі НАТО вже не зможе просто написати пресреліз і висловити стурбованість, а завдасть ядерного удару по РФ».

АФРИКА МОЖЕ РОЗКОЛОТИСЯ НА ДВІ ЧАСТИНИ

■ Богдан Фролов

Формування нових меж тектонічних плит не може бути непомітним. Розриви плит викликають землетруси, виверження вулканів і створюють ландшафти, які змінюються достатньо швидко, щоб це можна було відстежувати на мапах.

Однак найчіткіша ознака формування такого розлому в центральній Замбії була виявлена не на сейсмометрі, а у воді гарячого джерела. Газ, що виходив разом із бульбашками, надходив із глибин, які не повинні легко поєднуватися з поверхнею. Джерела розташовані вздовж рифту Кафуе — довгої тріщини в земній корі, що пролягає через Замбію. Дослідники давно підозрювали, що рифт усе ще може бути активним.

Майк Дейлі, професор наук про Землю з Оксфордського університету, очолив команду, яка вирушила шукати відповідь у самій бурхливій воді. Його група

взяла проби газу з восьми геотермальних свердловин і джерел по всьому регіону. Шість розмістилися всередині передбачуваної рифтової зони. Дві розташовувалися на стабільній території за її межами.

На кожному об'єкті команда збирала газ, що вільно вирує у воді, і запечатувала його в мідні рурки. Повернувшись до Оксфорда, проаналізували кожен зразок на наявність слідів ізотопів гелію та інших елементів. Ізотопи — це різні версії одного й того ж елемента, ідентичні хімічно, але трохи відмінні за масою. Пропорції певних ізотопів у газі розкривають, звідки він.

Кора і мантія залишають абсолютно різні сліди.

Мантія Землі (шар розпеченої породи, що лежить під корою) містить різновид гелію, який надзвичайно рідко зустрічається на поверхні. Породи кори генерують іншу версію в результаті повільного радіоактивного розпаду. Співвідношення між ними розкриває, де зародився будь-який зразок газу.

Газ показав чіткий мантійний компонент, який не було виявлено у двох джерелах за межами рифту. Контраст виявився достатньо різким. «Гарячі джерела вздовж рифту Кафуе в Замбії мають ізотопні сигнатури гелію, які вказують на те, що джерела прямо зв'язані з мантією Землі», — пояснив д-р Дейлі.

Показники з рифту Кафуе потрапили в той самий діапазон, що й зразки зі Східноафриканської рифтової системи — ста-

родавної тріщини на півночі, яка розкривається протягом мільйонів років. Східний рифт Африки просунувся далі, з активними вулканами й долинами, що поглиблюються, історія яких налічує мільйони років. Зразки зі Замбії відповідали більш ранній стадії того ж процесу. Тріщина тільки починає доходити до гарячої породи.

Якщо рифт Кафуе пробиває тверду зовнішню оболонку Землі, це частина чогось набагато більшого. Зона розлому простягається приблизно на 2,5 тис. км — від Танзанії вниз через Ботсвану й до Намібії.

Дослідники називають її Південно-Західним Африканським рифтом, що може розколоти Африку навпіл уздовж нової межі плит.

Це відкриття має і практичне значення. Рифти на ранній стадії можуть виробляти геотермальне тепло, а також кишені гелію та водню, ще не розбавлені вулканічними газами.

Світові запаси гелію обмежені, при цьому він затребуваний у медичних сканерах, мікросхемах і ракетному паливі. Водень, який усе частіше шукають як чисте паливо, також може накопичуватися в ранніх рифтах.

Українці створили власну КАБ

Закінчення.

Початок на с.7

Своєю чергою авіаексперт Богдан Долінце зазначив: «Поява власної української КАБ — важливий крок, який суттєво розширить спроможності України щодо нанесення ударів по російських позиціях, командних пунктах, укріплених районах і важливих цілях у тилу ворога. Адже такий засіб дозволяє доставляти 250-кілограмову авіабомбу». «Дальність лету української КАБ на сьогодні залишається невідомою, але, як правило, для таких КАБів вона може становити від 50 до 80 км, а за певних умов — трохи більше ніж 100 км. І це стає грізною зброєю з погляду зупинки російських наступальних дій і проламування оборони ворога», — наголосив він.

А військовий експерт Олексій Гетьман вважає, що «нова українська КАБ може змусити росіян відсувати свої позиції від ліній фронту. Інший військовий експерт — Ігор Романенко — сподівається, що «Вирівнювач» допоможе збільшити в бік ворога

Олексій Гетьман

кілзону — розмиту смугу вздовж лінії фронту, яка простягається на кілька кілометрів. Це ділянка, яку цілодобово прострілюється дронами-камікадзе й артилерією, де переміщення будь-якої техніки чи особового складу ворога стає критично небезпечним.

Натомість військовий експерт Олег Катков застерігає від надмірного оптимізму. За його словами, після успішного випробування бомби потрібно ще багато часу й грошей, аби перейти до етапу реального насичення цими боеприпасами військових підрозділів і масового використання.

Закінчення.

Початок на с.5

«Російські військові можливості в Україні були тимчасово, але суттєво ослаблені після зусиль українських посадовців у лютому щодо деактивації тисяч терміналів Starlink, які сили РФ незаконно використовували для координації переміщень і ударів безпілотної авіації в районах, де зв'язок був ненадійним або легко глушився», — ідеться у звіті. Тож після звернень України

Назріває перелам?

щодо використання Starlink на російських БПЛА компанія SpaceX опублікувала інструкцію, як офіційно зареєструвати термінали, щоб унеможливити їхнє застосування військами РФ.

Водночас Володимир Зеленський заявив, що від початку ц. р. українські воїни звільнили 590 кв. км території України. За його словами, українські позиції зараз є міцнішими, ніж у попередні роки. «Тенденція

не в інтересах окупанта, ми продовжуємо нарощувати показники знищення російського особового складу, що разом зі санкціями всіх форм примушує Росію до дипломатії», — сказав він і наголосив, що зараз потрібно докласти зусиль, аби активізувати саме дипломатію. «Очікую відповіді й від американської сторони щодо можливих форматів і графіка зустрічей», — додав президент.

Посланець миру

Закінчення.

Початок на с.9

Тим часом у Кремлі заявляють, що готові до перемовин із будь-якою країною. Однак у Москві тривалий час уважали, що основні домовленості мають обговорюватися насамперед зі США. Та ситуація змінилася. Перемовинний процес за участю Вашингтона фактично сповільнився, Білий дім перемикає увагу на Близький Схід та інші питання.

А Марко Рубіо, державний секретар США, оголо-

сив, що Сполучені Штати вже не ведуть мирних перемовин щодо закінчення російсько-української війни. «Ми втрутилися, бо були єдиними, із ким могли спілкуватися і росіяни, й українці. На жаль, ці перемовини не дали результатів», — зазначив він і додав, що чутки про те, що США змушують Україну займати ту чи іншу позицію, були неправдивими витоками інформації і не відповідають дійсності. «Якщо побачимо можливість провести перемовини, які будуть продук-

тивними, ми готові взяти на себе цю роль», — сказав глава американського зовнішньополітичного відомства. — Ця війна може закінчитися лише шляхом перемовинного врегулювання. Вона не закінчиться воєнною перемогою жодної зі сторін, принаймні з традиційного погляду визначення воєнних перемог».

Не всі європейські лідери також упевнені, що перемовини з РФ будуть легкими. Крістен Міхал, прем'єр-міністр Естонії, зокрема, відзначив, що Москва намагається отримати за столом перемовин те, чого не змогла досягти на полі бою.

ЗУСТРІЧ «ДОРОГИХ ДРУЗІВ»

Візит Путіна до Китаю закінчився нічим

■ Мирослава Бзікадзе

Через кілька днів після «історичного» саміту Сі Цзіньпіна й Дональда Трампа в Пекіні до Китайської Народної Республіки (КНР) вирушив російський диктатор. Він їхав підписувати угоду про «Силу Сибіру-2» — стратегічний газогін з Російської Федерації (РФ) до КНР через Монголію. Однак лідери не змогли узгодити ціну.

Є вже «Сила Сибіру-1», і Пекін не хоче й не поспішає прив'язувати себе до Москви, розуміючи, що РФ поступово йде на спад.

ЗАКОН ДЖУНГЛІВ

Путін привіз зі собою велику делегацію урядовців і голів найбільших корпорацій для укладання нових енергетичних угод. Це була вже п'ята зустріч китайського лідера з володарем Кремля від початку повномасштабного вторгнення РФ до України. Відкрита частина зустрічі відбулася на площі Тяньаньмень і тривала близько півтори години. На ній обговорили «новий етап» у китайсько-російських відносинах, потім делегації продовжили перемовини в розширеному форматі.

Сі Цзіньпін сказав, що китайсько-російські стосунки досягли успіху, бо обидві країни «поглиблюють політичну взаємну довіру та стратегічну координацію». «КНР і РФ повинні мати стратегічну й довготривалу перспективу, стимулювати розвиток і відродження

наших країн шляхом всебічної стратегічної координації ще вищої якості та працювати над тим, щоб зробити систему глобального управління справедливою і розумнішою», — заявив Сі. Натомість Путін зазначив, що на тлі кризи на Близькому Сході РФ залишається «надійним постачальником енергоресурсів», а КНР є «відповідальним споживачем».

Сі сказав кремлівському карлику, що світ ризикує повернутися до «закону джунглів», маючи на увазі війну на Близькому Сході. А також указав, що обидві країни мають працювати разом, щоби просувати «більш справедливую систему глобального управління». Про повномасштабне вторгнення РФ до України він не згадав. Але в комюніке зустрічі відмітили російську війну проти України. Китайська сторона вкотре висловила абстрактну готовність допомогти вийти на якусь «траєкторію мирного врегулювання».

Дмитро Песков, пресекретар диктатора, поспішив розсіпатися в подяках

КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

Роман Безсмертний, український історик, політик і дипломат: — Через невдалий ракурс зйомки Путін виглядав так, ніби стоїть перед людиною, від якої залежить. Варто звернути увагу на жести російського президента під час перемовин. Він усіляко намагався підкреслити свою прихильність до Сі й виглядав у ролі прохача. Російський «цар» зазвичай прагне домінувати в розмові, але цього разу поведився дуже скуто, немов школяр перед учителем. Натомість Сі виглядав спокійним і розслабленим, що лише підкреслило другорядну роль Путіна. Поки виступав гість, господар намагався триматися відсторонено. І хоча Пекін надалі публічно називає Москву партнером, у поведінці Сі вже помітне бажання дистанціюватися від кремлівського карлика. Кремль очікував не просто дипломатичних заяв, а конкретних рішень, насамперед щодо проекту «Сила Сибіру-2» та збільшення постачання російських енергоресурсів до КНР. Проте жодного прориву в цьому напрямку так і не сталося. Так само не пролунало й нових сигналів про зміну позиції Пекіна щодо війни РФ проти України. Він і надалі уникає прямого визначення російської агресії, використовуючи звичні дипломатичні формулювання, які кожна сторона трактує у власних інтересах.

ГОП - ЛЯ

Під час офіційної зустрічі лідерів відбулася курйозна подія — військовий оркестр КНР загравав Путіну фрагмент балету «Лебедине озеро» Чайковського. У Росії цю мелодію вмикають на державному телебаченні, коли помирає вождь. Зокрема, так було після смертей генеральних секретарів Центрального

комітету Комуністичної партії Радянського Союзу Леоніда Брежнєва, Юрія Андропова та Костянтина Черненка. У пострадянському просторі цей музичний твір давно знають як провісник великих політичних потрясінь. Найміцніше ця асоціація за «Лебединим озером» закріпилася під час путчу 1991 року,

коли на тлі розвалу країни по телевізору показували лише це. Сі Цзіньпін також послав Путіну вкрай суперечливий сигнал, показавши картину, на якій зображений гігант, а Путін — пігмеєм. Нагадаємо, що на попередній їхній зустрічі 2024-го Сі подарував Путіну його портрет, схожий на поминальний.

«китайським друзям» за їхнє висловлене на словах бажання докласти зусиль для припинення війни. Водночас був змушений визнати цілковиту відсутність конкретики. Він уточнив, що старий китайський план врегулювання війни в Україні зразка 2023 року на зустрічі взагалі не обговорювали. Жодних нових ініціатив чи реальних пропозицій щодо завершення війни Пекін так і не висунув. Оглядачі зауважили, що цей візит майже дзеркально повторює прийом Дональда Трампа тижнем раніше.

ЯКИЙ ГЕОПОЛІТИК, ТАКИЙ ВПЛИВ

В РФ результати цього візиту викликали хвилю критики та скепсису. Громадяни й аналітики відверто глузують із російського диктатора, констатуючи втрату країною геополітичного впливу. Дехто відзначив, що Росія остаточно втратила статус рівноправної наддержави й фактично перетворилася на економічного та політичного васала Пекіна.

Аналітики наголосили, що Кремль припустився стратегічної помилки, повністю розірвавши зв'язки із західними партнерами. РФ опинилася в ізоляції та була змушена погодитися на невивідні умови співпраці з КНР.

Більшість експертів сходиться на думці, що така політика веде до повної втрати суверенітету на користь східного сусіди.

Так, блогер Ігор Комісаров чітко змалював нову геополітичну реальність та підкреслив зміну глобальних ролей: «Мапа планети переписана. Тепер є тільки дві наддержави: США і Китай. Колись СРСР навчав КНР будувати заводи. Тепер Росія покійно вивчає китайські ієрогліфи, бо інструкція до нового життя написана саме ними».

Він також додав, що Москва самостійно віддала себе під повний контроль китайської сторони, утративши альтернативні ринки збуту: «Братство залишилося. Але знову старший брат вирішує, скільки солодкого належить молодшому. Але сьогодні цей старший брат сидить у Пекіні».

ПІДСУМКИ

Вадим Денисенко, український політик, журналіст, редактор, колишній народний депутат України, а тепер виконавчий директор Українського інституту майбутнього, повідомив: КНР і РФ підписали ряд документів, які зафіксували нинішній статус-кво. І це є певною перемогою Путіна. «Та, попри багато пафосу і вкидів від росіян, фінальний документ виявився більш ніж декларативним. Жодного вагомого прориву ми не побачили й не почули. І головне, ніяких домовленостей по «Силі Сибіру-2» нема. Китай не буде вкладати в Росію, не передаватиме технології та залишиться покупцем останньої надії», — констатував він.

РФ продовжує, як собака на сні, розторговувати між КНР і США північний морський шлях і ресурси біля нього. Але наразі ні Америка, ні Піднебесна не готові іти на широкі домовленості з РФ у цих питаннях. Та Кремль продовжує тримати ці речі як свій головний козир, із якого хоче зірвати джекпот. У їхньому розумінні це одночасне входження двох країн в ці проекти з паралельним експортом до РФ технологій, грошей і зняття санкцій.

Попри це візит Путін може вважати вдалим. Він отримав підтвердження, що правила гри не зміняться, а це означає, що постачання обладнання для військово-промислового комплексу продовжать. Таким чином диктатор отримав можливість не ставити війну на павзу. Хоча й великих проривів у нього не передбачається.

Але володар Кремля хоче продовжувати війну не тому, що вірить у літню операцію. На відміну від минулої весни, тепер навряд чи впевнений у результатах. Він просто не може зупинити цю війну. Зупинка війни означатиме політичну смерть диктатора. Головний розрахунок Путіна лежить у двох ілюзіях: внутрішня ситуація в Україні призведе до протестів і повної дестабілізації влади; через дефіцит енергоресурсів Європейський Союз візьметься знімати санкції і закупувати російський газ і нафту.

Дізнаватися про масовані удари РФ можна заздалегідь

■ Le Monde

Російська Федерація (РФ) продовжує регулярно завдавати масованих ударів по Україні, запускаючи дрони й ракети. Як відмічає Le Monde, українській та американській розвідці іноді стає відомо про дату цих ударів за тиждень до їхнього завдання. Зазначається, що планування та проведення масованих ударів Росією вимагає складної логістики. Тож українська й американська розвідки уважно стежать за цим.

Газета підкреслює, що під час масованих ударів росіяни залучають сотні операторів дронів, стратегічну авіацію, Чорноморський флот і Каспійську флотилію, ракетні й артилерійські війська сухопутних сил, а також ракетні війська стратегічного призначення, коли запускаються балістичні ракети середньої дальності, як-от «Горішник».

Юрій Ігнат, начальник управління комунікацій Повітряних сил України, розповів журналістам, що для масованих ударів миттєвих вихідних росіяни задіяли кілька десятків тисяч російських військовослужбовців. За його словами, перші ознаки атаки часто виходять від стратегічної авіації. «Ім (росіянам) необхідно підготувати ударні засоби до початку бою: доправити крилаті ракети, озброїти літаки, перекинути їх із постійних баз на п'ять або шість робочих злітно-посадкових смуг. Ці операції, природно, тривають години, якщо не дні», — відзначив він.

А український фахівець із ППО на ім'я Руслан у

розмові з журналістами сказав, що Україна знала про масовану атаку 14 травня і її ймовірний масштаб за шість днів: «Картина проявилася в міру наближення дати, із розгортанням кораблів, підводних човнів і літаків. За три години до цього в нас було чітке уявлення про кількість і типи снарядів».

Видання додає, що російські промислові зусилля значно активізувалися з метою придушення української ППО. Наприклад, заводи «Далра» в Слабузі та Іжевську виробляють близько 130 безпілотних літальних апаратів (БПЛА) щодня, і стільки ж дронів — фальшивих цілей. З огляду на щоденні запуски від 150 до 200 БПЛА, для накопичення 500 дронів, необхідних для масованого удару, потрібно щонайменше тиждень. За даними Le Monde, російські заводи також виробляють у середньому одну ракету ЗМ14 «Калібр», від двох до трьох ракет Х-101 і від двох до трьох балістичних ракет 9М723 «Іскандер» щодня.

ЄВРОПА ЦУРАЄТЬСЯ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ

ППО SAMP/T

■ Foreign Policy

Європейські союзники Сполучених Штатів поступово починають дистанціюватися від Вашингтона після повернення Дональда Трампа до Білого дому, стверджує Foreign Policy. Автори статті зазначають, що після виборів 2024 року європейські лідери спершу намагалися пристосуватися до нового стилю американської політики.

Зокрема, Кір Стармер, прем'єр-міністр Великої Британії, одним із перших відвідав Білий дім і навіть запропонував господарю Овального кабінету другий державний візит від імені британського короля. Також лояльність до президента США демонстрував Марк Рютте, генеральний секретар НАТО. Та згодом у Європі засумнівалися в надійності Сполучених Штатів як стратегічного партнера.

У статті нагадують про рішення Вашингтона скоротити військову присут-

ність у Німеччині, запровадження тарифів проти союзників і регулярну критику європейських лідерів з боку Трампа. Попри це європейські країни продовжували збільшувати оборонні витрати, компенсували частину американської допомоги Україні та надавали інфраструктуру для операцій США на Близькому Сході.

Водночас у Європейському Союзі дедалі частіше ухвалюють рішення, спрямовані на зменшення залежності від Сполучених Штатів у майбутньому. Зокрема, Центральний банк Нідерландів відмовився від послуг Amazon на користь німецького провайдера Lidl, а Міністерство оборони Данії обрало франко-італійську систему протиповітряної оборони (ППО) SAMP/T замість американських Patriot. У Foreign Policy цей процес назвали «тихим виходом» Європи з трансатлантичної залежності.

Окрему увагу автори матеріалу зосередили на Україні. На думку журналі-

стів, Київ поступово стає не лише отримувачем міжнародної допомоги, а й самостійним гравцем світової політики завдяки досвіду сучасної війни та розвитку безпілотних технологій. Володимир Зеленський під час поїздки на Близький Схід обговорював із державами Перської затоки співпрацю у сфері безпеки й захисту від іранських загроз. «Збройні сили України зараз є одними з найефективніших і найдосвідченіших у світі», — йдеться в публікації.

Крім того, автори звернули увагу на формування нових міжнародних форматів співпраці без панівної ролі США. Як приклад вони навели «коаліцію охочих» — об'єднання більш ніж 35 держав, що підтримують Україну, серед яких Канада, Японія та Австралія. А Марк Карні, прем'єр-міністр Канади, заявив, що глобальний порядок поступово змінюється. «Міжнародний порядок буде перебудовано, і перебудовано його буде з Європи», — наголосив він.

Наслідки обстрілу Києва 24 травня

■ Newsweek

Україна дедалі активніше робить ставку на далекобійні удари по території РФ замість виснажливих атак на фронті.

Така стратегія вже починає давати помітні результати та створювати

Україна виходить із пастки дозволів США

проблеми для Путіна. Про це пише Newsweek. «Вашингтон досі впливає на воєнні зусилля України за допомогою постачання засобів ППО, фінансування та дипломатії. Однак Київ отримує нові можливості для здійснення ударів, які

можуть бути здійснені без нового перекидання американського обладнання», — зазначають журналісти.

Україна створює власні далекобійні системи, що ускладнюють будь-які міркування США про те, що дальність ударів Києва

можна контролювати через відмову від поставок певної системи озброєнь, ідеться в публікації. Прагнення України до нарощування власного ударного потенціалу стало ще актуальнішим на тлі війни Сполучених Штатів та Ізраїлю

проти Ірану, оскільки увага Вашингтона перемкнулася на Тегеран. «Київ досі може звертатися до Вашингтона з проханням про надання Patriot, перехоплювачів, розвідувальної інфраструктури та дипломатичної підтримки, що він, без сумніву, робитиме за необхідності», — пише Newsweek.

■ Євген Клен

Адміністрація американського президента оприлюднила нову контртерористичну стратегію Сполучених Штатів на 2026 рік, у якій головними загрозами для безпеки названі наркокартелі, ісламісти й радикальні політичні групи.

СПОНСОР ТЕРОРУ № 1

Згідно з оприлюдненим документом, нова стратегія США ґрунтується на принципах «Америка понад усе» та «Мир через силу». У документі визначили три основні типи терористичних організацій: наркотерористи, традиційні ісламістські терористи та жорстокі ліворадикальні екстремісти. До останньої категорії Білий дім зачислив антиамериканські та «радикально протрансгендерні» групи, зокрема, анархістів і представників руху «Антифа». «Коли я повернувся до Білого дому 20 січня 2025-го, чотири роки слабкості, невдач, капітуляції та принижень закінчилися. Наша нова контртерористична стратегія США — це повернення до здорового глузду та миру через силу. Якщо ви завдаєте шкоди американцям або плануєте це зробити, ми вас знайдемо й уб'ємо», — погрожував Дональд Трамп.

У близькосхідному розділі стратегії Іран назвали спонсором терору №1. Вашингтон також суттєво розширив перелік терористичних організацій, додавши до нього осередки «Братів-мусульман» у Єгипті, Лівані, Судані та Йорданії. Водночас відзвітували про успішне завершення війни в Газі та створення місцевої «Ради миру».

Крім того, адміністрація президента офіційно визнала нелегальний обіг фентанілу та його прекурсорів зброєю масового знищення. Відтепер США залишають за собою право завдавати превентивних воєнних ударів по мережах постачання та картелях у Західній півкулі, опираючись на оновлену «Доктрину Монро».

Білий дім жорстко вимагає від європейських союзників по НАТО негайно збільшити видатки на безпеку та змінити міграційну політику. Вашингтон наголошує, що масова міграція перетворила Європу на логістичний і рекрутинговий хаб для міжнародного тероризму. «Американські

НОВА ДОКТРИНА

Ухил на усунення міжнародних загроз Сполученим Штатам

чиновники звикли думати про європейські проблеми в категоріях недостатніх військових витрат і економічної стагнації. У цьому є частка правди, та реальні проблеми Європи ще глибші», — наголосив господар Овального кабінету.

На африканському континенті та в країнах Азії Сполучені Штати планують зберігати лише мінімальну військову присутність. Білий дім має намір перекласти тягар боротьби з тероризмом на локальних партнерів, надаючи їм головно розвідувальну підтримку. Окремим пріоритетом у цих регіонах визначили збройний захист християнського населення від нападів радикальних ісламістів.

АКТИВНІ ДІЇ

Контртерористичну стратегію одразу ж узялися втілювати в життя. Так, Південне командування США (SOUTHCOM) завдало удару по кораблю в міжнародних водах східної частини Тихого океану, що рухався «маршрутами наркотрафіку». Внаслідок удару загинуло двоє людей. «За наказом генерала Френсіса Донована, командувача SOUTHCOM, Об'єднана оперативна група «Південний спис» провела летальний кінетичний удар по кораблю, який експлуатують організації, визнані терористичними», — ідеться в повідомленні. Американським військовим надійшло підтвердження від розвідки, що «корабель просувався уздовж традиційних маршрутів наркотрафіку в східній частині Тихого океану та був залучений до операцій із наркотрафіку». В SOUTHCOM заявили, що двоє чоловіків-наркотерористів були вбиті під час цієї операції.

А ще американські військові завдали нових ударів по Ірану, націлившись на військовий об'єкт, який, на думку офіційних осіб, становив загрозу для американських військ та ко-

мерційного морського судноплавства в Ормузькій протоці. Також перехопили та збили кілька іранських безпілотних літальних апаратів, що становили аналогічну загрозу.

Reuters указала, що американські воєнні удари, про які раніше не повідомлялося, відбулися під час перемовин щодо припинення тримісячної війни, яка забрала життя тисяч людей і спричинила різке зростання світових цін на енергоносії з моменту

разом з Іраном. Американського лідера обурило інформація про таємні перемовини Маската й Тегерана щодо Ормузької протоки. «Протока буде відкрита для всіх. Ніхто не буде її контролювати. Маємо намір за нею стежити», — запевнив він і натякнув на ймовірність масштабної атаки на Оман.

Британська The Guardian написала, що через невдачі перемовин з Іраном республіканські «яструби» вкрай невдоволені. Вони підтримували війну проти Ірану від самого початку, тож операція «Епічна лють» є для них принциповою. Ба більше, можливе 60-денне припинення вогню ці політики вважають поразкою.

ГАББАРД НЕ ВИТРИМАЛА

Тулсі Габбард, директор Національної розвідки США, вочевидь, не побачила своєї ролі в такій контртерористичній стратегії, тож надіслала президентові Трампу листа з проханням про відставку: «На жаль, я змушена подати у відставку з 30 червня ц. р. У мого чоловіка Абрагама нещодавно діагностували надзвичайно рідкісну форму раку кісток. Для мене було величезною честю служити американському народу на посаді директора національної розвідки».

У своїй заяві вона також указала, що глибоко вдячна за довіру та за можливість очолювати Офіс директора національної розвідки. А також зауважила, що досягла значного прогресу в управлінні національною розвідкою, забезпечивши безпрецедентну прозорість і повернувши довіру до розвідувального співтовариства.

Сам Трамп відмітив, що Габбард чудово впоралася на своїй посаді. І доручив обов'язки директора національної розвідки виконувати Аарону Лукасу, першому заступнику Габбард.

Раніше про її плани покинути посаду інформувала The Wall Street Journal. Видання стверджувало, що вона не брала участі в обговоренні війни США й Ізраїлю проти Ірану, а також час від часу давала коментарі щодо ситуації на Близькому Сході, що суперечили офіційній позиції Білого дому.

МІСЦЕ ДЛЯ УКРАЇНИ

Тим часом сенатор-демократ Дік Дурбін і сенатор-республіканець Чак Грасслі надіслали спільного листа Піту Геґсету, міністру війни США, з вимогою негайно розблокувати допомогу Україні та державам Балтії. «Ці країни несуть основний тягар російської агресії, і наша нездатність підтримати їх лише підбадьорить Путіна та його воєнну машину», — заявив Дурбін. Як відзначила Associated Press, ідеться про розблокування 400 млн USD для України та ще 200 млн USD для оборонних програм Естонії, Латвії та Литви.

У листі до Пентаґона сенатори підкреслили, що подальші затримки можуть послабити здатність Сполучених Штатів стримувати Росію — особливо на тлі повідомлень про можливе скорочення американської військової присутності у Європі. «Україна мужньо відбиває російський наступ уже чотири роки, але її військові потребують і заслужують на подальшу підтримку США», — мовиться у спільному посланні сенаторів. Його автори нагадали, що Конґрес ще 2025-го виділив гроші на підтримку України, однак Міністерство війни досі не надало плану їхнього використання, хоча раніше Геґсет обіцяв зробити це до 15 травня ц. р.

Своєю чергою Володимир Зеленський надіслав Дональду Трампу та Конґресу США термінового листа з попередженням про критичний дефіцит засобів протиповітряної оборони в Україні. Ольга Стефанішина, посол України у Вашингтоні, розповсюдила послання серед працівників Білого дому, передала Майку Джонсону, спікеру Палати представників, та іншим конґресменам. «Це буває рідко, що лідери іншої держави звертаються так, листом, одночасно до президента та Конґресу Сполучених Штатів, але ситуація зараз така, що треба діяти оперативно й результативно», — прокоментував президент України.

її початку 28 лютого ц. р., коли США й Ізраїль завдали ударів по Ірану.

Перед тим Сполучені Штати здійснили так звані оборонні удари по Ірану, що Тегеран назвав порушенням крихкого перемир'я між країнами. Серед цілей США були кораблі, які намагалися встановити міни, та ракетні пускові установки, які, за словами Центрального командування Збройних сил США, становили загрозу для американських військ.

Глава Білого дому відкинув повідомлення іранських медіа про те, що Іран та Оман спільно контролюватимуть судноплавство через Ормузьку протоку в рамках мирної угоди. Він заявив, що водний шлях залишиться відкритим. Президент США пригрозив «підірвати» Оман за спробу встановити контроль над Ормузькою протокою

КОЛИ ЛЮДИ ВПЕРШЕ НАВЧИЛИСЯ РОЗМОВЛЯТИ

■ Богдан Фролов

У печерах і скельних укриттях по всій Африці археологи виявили просвердлені мушлі, різьблену охру та ретельно оброблені кам'яні знаряддя. Ці предмети вказують на планування, загальні сенси й соціальні правила, які потрібно було пояснювати та пам'ятати.

Вони натякають на розмови, які колись відбувалися серед відкритих ландшафтів і всередині темних укриттів. Проте жодне з цих відкриттів не зберігає звуків тих обмінів або структури, що стоїть за словами. Протягом десятиліть дослідники намагалися визначити, коли *Homo sapiens* уперше розвинув повноцінну здатність до людської мови, яка визначає наш вид.

Оцінки змінювалися в міру появи нових артефактів, особливо тих, що пов'язані з ранньою символічною поведінкою. Деякі вчені пов'язували мову з культурними змінами близько 50 тис. років тому. Інші стверджували, що її коріння має сягати в значно глибшу доісторичну епоху.

Центральною проблемою завжди були докази. Розмовна мова не кам'яніє, а граматику не залишає слідів на камені. Вкопні кістки можуть розкрити анатомію, але не можуть підтвердити наявність структурованого синтаксису або гнучкого

використання словникового запасу. Без письмових записів часова шкала залишалася предметом дискусій.

Нове геномне дослідження тепер переглядає ці часові рамки, використовуючи інший тип доказів. Замість того, щоб зосереджуватися на артефактах або останках кістяків, дослідники вивчили закономірності в ДНК, щоб визначити, коли біологічний фундамент для мови вже мав би існувати. Їхні результати відсувають цю здатність щонайменше на 135 тис. років назад.

Це дослідження проводили під орудою Сігери Міягави з Массачусетського технологічного інституту. Група зосередилася на найранішому великому розділенні популяцій серед ранніх груп сучасних людей. Генетичний аналіз засвідчує, що ця розбіжність відбулася всередині Африки.

Коли популяції розділяються, їхній генетичний матеріал поступово розходиться. Протягом поколінь мутації накопичуються і створюють ідентифіковані гілки на людському генеалогічному дереві. У цьому випадку геномні

дані демонструють, що ранні гілки *Homo sapiens* на той час уже розділялися на окремі групи. Ці групи пізніше поширилися в різні регіони й розвинули унікальні культурні традиції.

Попри цю довгу розлуку кожна відома на сьогодні людська спільнота володіє однією і тією ж фундаментальною мовною здатністю. Усі суспільства використовують структуровані системи, що поєднують граматику зі змістом. Жодна задокументована людська популяція не позбавлена когнітивної бази, необхідної для складної мови. Ця універсальність становить основу аргументації дослідників.

Якщо ранні гілки розділилися 135 тис. років тому й усі нащадки цих популяцій були наділені

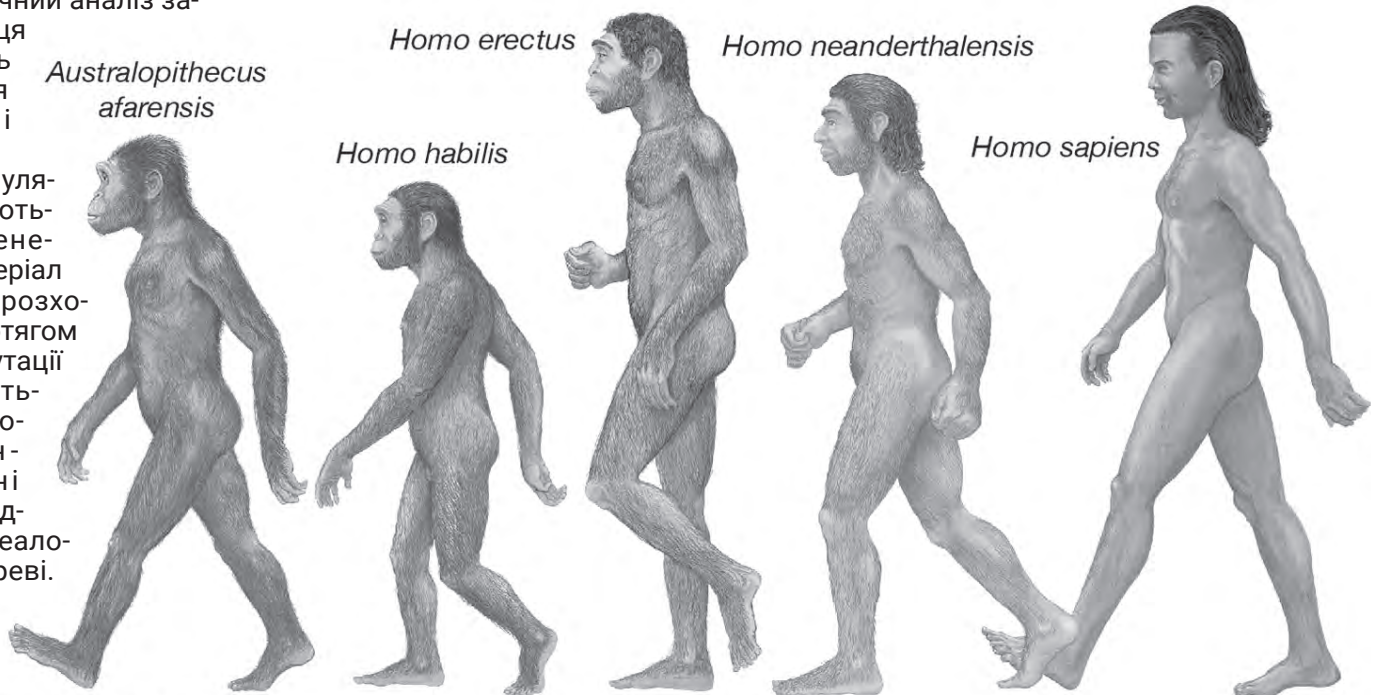
цією здатністю, то базова біологічна структура мала передувати розділенню. В іншому випадку принаймні одна лінія демонструвала б принципово іншу комунікативну систему.

Учені проводять межу між культурними артефактами і внутрішніми когнітивними механізмами. Дослідження було сфокусоване на біологічній базі, що дозволяє об'єднувати правила граматики зі змістом слів. Ця інтеграція дає людині можливість створювати необмежену кількість виразів з кінцевого набору елементів, що й відрізняє нашу комунікацію від сигнальних систем тварин.

За словами д-ра Міягави, гнучке поєднання ієрархічної граматики та лексики є унікальною спадковою ознакою нашого виду. На-

уковці не стверджують, що стародавні люди спілкувалися так само, як ми, і не реконструюють їхні звуки. Вони лише підтверджують, що когнітивна архітектура для мови була готова вже 135 тис. років тому. Це важливо, оскільки біологічний потенціал може виникнути задовго до появи перших довговічних символів, адже сама мова не залишає слідів.

Значно поширені символічні артефакти, як-от різьблена охра й мушлі з печери Бломбос, мають вік близько 100 тис. років. Ці знахідки слугують лише непрямыми ознаками складної комунікації. Розрив між генетичною оцінкою і археологічними даними є ключовим: біологічна готовність до мови передувала розквіту матеріальної культури.

© Encyclopædia Britannica, Inc.

■ Владислав Григор'єв

Сотні мільйонів років тому тварини вперше вибралися з океанів і наважилися вийти на суходіл. Більша частина цього розділу в історії Землі досі залишається неписаною, але одна вимерла риба може дати вченим деякі відповіді.

Науковці вважають, що вимерла риба *Koharalepis*

jarviki, яка жила 380 млн років тому в девонському

Риба, що переписує історію походження тварин

періоді, була однією з перших, що почали перехід від морського життя до життя на суходолі. Скам'янілості *Koharalepis jarviki* знайшли в горах Лашлі в Антарктиді. Ймовірно, коли ця риба ще плавала в океанах, це місце було частиною суперконтиненту Гондвана.

Дослідники знайшли лише один скам'янілий екземпляр *Koharalepis jarviki*, але в чудовому стані. Череп риби значною мірою зберігся. У новому дослідженні вчених з Університету Фліндерса в Австралії зосередилися на внутрішніх кістках черепа. «Це єдиний скам'янілий зразок у всьому роді, у якому збереглися внутрішні кістки черепа, що дає нам

цінну інформацію про його мозкову коробку та нейроанатомію», — поділилася Корін Менсфорт, аспірантка Палеонтологічної лабораторії та провідна авторка дослідження.

Учені опромінили череп риби нейтронами, щоб отримати детальне зображення його анатомії. Це дозволило виявити нові підказки про те, як риби здійснили перехід на суходіл. Дослідники повідомили, що мозок *Koharalepis jarviki* був схожий на мозок риб, які перебували на межі переходу хребетних з води на суходіл. Також учені виявили пристосування до життя біля поверхні води, у т. ч. отвори у верхній частині черепа для

додаткового надходження повітря, та орган у мозку, що сприймає світло й циркадні ритми.

Д-р Менсфорт зазначила, що *Koharalepis jarviki* сягав у довжину близько 1 м і був хижакком. Ця риба, ймовірно, влаштовувала засідки на інших тварин. Відносно маленькі очі наводять науковців на думку, що риба значною мірою покладалася на інші органи чуття для полювання на здобич. Крім того, деякі дослідження засвідчують, що перехід від водного до наземного життя міг відбуватися десятками разів у кількох різних видів. Це доводить, що історія може бути ще більш заплутаною, ніж здавалося раніше.

У Вашингтоні вшанували полеглих захисників

■ Іван Заторський

В Ukraine House у Вашингтоні (округ Колумбія) представники української громади та місцеві активісти відзначили 20-річчя Всесвітнього дня вишиванки. Подія поєднала презентацію врятованих вишиванок, документальний фільм, українські танці й акцію пам'яті на честь полеглих захисників України.

Під час заходу гості долучилися до глобальної ініціативи «Вишита стрічка пам'яті», організованої Всесвітнім днем вишиванки і «Меморіалом героїв». Для учасників облаштували спеціальний простір, де кожен міг пов'язати вишиту стрічку на знак пам'яті про полеглих українських воїнів, які загинули під час російського вторгнення.

У програмі була й презентація врятованих вишиванок з окупованих територій, яку провела Наталія Гавдида. Гостям також представили книги Лесі Воронюк, засновниці традиції Всесвітнього дня вишиванки. Гості мали можливість почути історії вишитих сорочок, що пережили окупацію та стали символом збереження української ідентичності навіть під час війни. Організатори наголосили, що вишиванка нині є не лише елементом традиційного одягу, а й знаком стійко-

сти та національної єдності. «Кожна зав'язана стрічка була мовчазною обіцянкою: ми ніколи не забудемо», — наголосили в Ukraine House.

За словами організаторів, під час вечора показали документальний фільм Суспільного мовлення «День вишиванки: шлях до себе». У стрічці розповідають про значення вишиванки для українців — від історій військовополонених і полярників в Антарктиді до дитячих сорочок і вишиванок, у яких проводжають українських героїв в останню путь. В Ukraine House зазначили, що фільм став глибоким нагадуванням про зв'язок між культурою, пам'яттю та боротьбою за свободу. Святкову програму модерував Руслан Фальков. Мистецьку програму доповнив виступ ансамблю Tsvit Kalyny Ukrainian Dance Studio, який виконав традиційні українські танці.

Престижна нагорода Левченко

■ Софія Калина

Марта Левченко, засновниця єдиного в Україні дитячого госпісу «Дім метеликів» і фонду «Місто добра», отримала одну з найпрестижніших громадських нагород США — Ellis Island Medal of Honor. Нагороду вручили під час церемонії в Нью-Йорку.

сама. Разом зі мною туди піднімалися всі, хто щодня тримає «Місто добра» — своїм серцем, довірою, участю в долях наших дітей. Зі мною були всі наші діти. Щодня будую мости від свого серця до людей, які здатні побачити самотню дитину, покинуту маму, бабусю, що втратила все. До тих, хто змінює світ не гучними словами, а реальною участю. Вони відчують справжнє й усвідомлюють, на що здатна сила любові, якою зшите наше «Місто добра». І те, що нас помічають так далеко від дому — це їхня заслуга теж. Це неможливо зробити наодинці», — зазначила вона.

Організатори відзначили внесок Марти Левченко у розвиток гуманітарних ініціатив, благодійності та підтримки дітей і родин, які потребують особливої допомоги в Україні. «Ваша спадщина тепер стоїть поруч із тими, хто формував історію, зміцнював сьогоднішню та надихав майбутнє покоління вести за собою з мужністю, метою та впливом», — заявили Ellis Island Honors Society.

У своїй промові п. Марта згадала колег із «Міста добра», а також дітей, якими вони опікуються. «Я виходила на цю сцену не

НА КОНЦЕРТІ ЗІБРАЛИ ГРОШІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

■ Дзвінка Сагайдак

У Арлінгтоні (штат Вірджинія) відбувся великий благодійний концерт української музики, під час якого вдалося зібрати близько 4 тис. USD на реалізацію гуманітарних програм допомоги українським дітям, які постраждали від розв'язаної Росією війни, повідомила US Ukrainian Activists (USUA).

Творчий захід відбувся в приміщенні церкви Walker Chapel United Methodist Church за всебічного сприяння її музичної директорки Дон Кайзер. Зібрані кошти, серед яких і окремий

цільовий чек на 500 USD, будуть спрямовані на профільну програму Ukraine's Children Aid волонтерсько-го об'єднання USUA.

Музичну програму вечора забезпечили видатні академічні та сольні виконавці з колективу Musicians for Ukraine: Аляхандро Вільярреал, Анна Балакерська, Дарія Габай, Кетлін Якобі, Люк Ведж, Маша Фейгельсон, Майкл Романс, Саша Березовський та Вілл Герд.

У межах концерту, координацію якого здійснювали Дарія Габай та Олександр Балакерський, зі сцени лунали інструментальні й вокальні твори видатних українських композиторів

різних епох — Миколи Лисенка, Мирослава Скорика, Теодора Акіменка (Федора Якименка), Жанни Колодуб, Ігоря Соневицького, Алмедара Караманова, а також сучасні мотиви Ірини Швайдак і Святослава Вакарчука. Особливим гостем став український ветеран Олександр Вігрук, який відвідав захід разом зі своєю дружиною Ольгою.

Організатори подякували партнерам, волонтерам і представникам діаспори за солідарність, зазначивши, що цей вечір перетворив музичне мистецтво на реальну гуманітарну підтримку для юних українців.

■ Олег Садовий

Під час недільних богослужінь у соборі Святих Володимира і Ольги Української греко-католицької церкви в Чикаго (штат Іллінойс) парафіяни зібрили 13 тис. USD на лікування, протезування та реабілітацію важко поранених захисників України. Про це розповіли в Revived Soldiers Ukraine (RSU).

Благодійна акція відбулася під час трьох недільних літургій. Організатори відзначили особливу символічність події, адже саме цього дня до служіння в храмі приступив о. Володимир Кушнір, давній приятель місії RSU, який разом з о. Миколою Бурядником ще на початку війни 2015-го привіз до міста перших українських військових на лікування. До служіння в соборі разом із ним також долучився о. Сергій Ковальчук. Для участі в заході до Чикаго

Кошти на реабілітацію українських воїнів

прибула делегація військових медиків з України: Костянтин Гуменюк, головний хірург Збройних сил України; Артем Кобірниченко, хірург-уролог; Віталій Ганюк, лікар-анестезіолог. Вони супроводжували до Сполучених Штатів трьох нових поранених бійців, які розпочинають тривалий курс відновлення в UIC Hospital.

Перед українською громадою виступили поранені захисники Тарас Орел, Ар-

тем Борисенко та Микола Юхименко, які поділилися своїми історіями фронтової боротьби. А українські лікарі наголосили на критичній важливості безперервної підтримки України в умовах посилення російських обстрілів. Вони розказали про колосальне навантаження на Київський і Львівський військові шпиталі, де щодня рятують життя захисників, а також закликали діаспору не зупиняти допомогу.

Меморіальні заходи до 100-річчя загибелі Петлюри

■ Ірина Коляда

Меморіальні заходи до 100-річчя загибелі Симона Петлюри провели як в Україні, так і за кордоном. Про це повідомив Український інститут національної пам'яті (УІНП). Події, зокрема, відбулися у Франції, на цвинтарі Монпарнас, де похований Петлюра; у культурних центрах, бібліотеці його імені та університеті Сорбонна.

В Україні основні заходи відбулися у Києві, Полтаві, Вінниці, Рівному, Звягелі та Кам'янці-Подільському. Це були виставки архівних документів, грошових знаків та інших артефактів часів Української революції; випуск пам'ятної монети;

презентації книг, туристичного маршруту «Полтавський період Симона Петлюри»; хоровий фестиваль; гра для школярів «Петлюрівський вишкіл»; покази документальних фільмів тощо.

Олександр Алфьоров, директор УІНП, окремо сказав про необхідність відкриття пам'ятника Петлюри в Полтаві. Він наголосив, що цього року місце майбутнього пам'ятника необхідно принаймні позначити пам'ятним каменем. Посадовець також указав на необхідність звернути увагу на могили соратників Петлюри, зокрема Василя Тютюнника у Рівному та Євгена Мишковського у Тернополі, і створити загальну стратегію пошанування борців за українську державність.

Українець отримав Grammy

■ Андрій Стець

Український звукорежисер Володимир Пунько отримав премію Latin Grammy за роботу над альбомом *Y el canto de todas*, створеним разом з іспанським гітаристом Рафаелем Серраллетом та Академічним симфонічним оркестром Львівської національної філармонії під диригуванням Сергія Хоровця.

Альбом здобув перемогу в категорії «Найкращий інструментальний альбом». «Для мене честь повідомити, що я перший в історії України звукорежисер, який отримав таку нагороду», — поділився емоціями Володимир.

Y El Canto de Todas поєднує в собі академічну оркестрову традицію з елементами іспанської та латиноамериканської музики, де гітара виконує провідну роль. Запис і продакшн охоплювали повний цикл — від студійної фіксації до фінального

мастерингу, з акцентом на баланс між симфонічним звучанням і соло інструмента.

Latin Grammy Awards відзначають музичні проекти, пов'язані з латиноамериканською музичною сценою. Перемога в категорії інструментальної музики зазвичай фокусується на композиторській і виконавській майстерності альбому, однак у цьому випадку також публічно підкреслюється роль звукорежисера як ключового учасника продакшну.

УЖС ВІДЗНАЧИВ ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ВІДНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

■ Софія Калина

Український жіночий союз (УЖС) в Австрії відсвяткував першу річницю своєї роботи, що стала символічним відродженням традицій українського жіночого руху в країні, закладених більш ніж століття тому.

Організація офіційно відновила свою діяльність 13 травня 2025-го — через 105 років після створення першого українського жіночого об'єднання у Відні. Засновниці союзу — Світлана Савельєва й Оксана

Сорока — мали на меті не лише підтримати українок, а й повернути український жіночий голос в австрійський суспільний простір.

За рік існування спільнота зросла з двох ентузіасток до більш як 40 активних учасниць. Упродовж звітного періоду УЖС реалізував низку важливих проектів, як-от організація міжнародних конференцій і культурних подій, представлення української культури в Організації Об'єднаних Націй і Посольстві України у Відні, підтримка благодійних ініціатив для Збройних сил

України, дітей і соціальних проектів.

Також були проведені виставки, благодійні ярмарки, лекції, заходи з відновлення історичної пам'яті про діяльність українок в еміграції. Свою першу річницю союзнянки відзначили участю у ярмарку культурної програми «Євроробачення», де презентували Україну в міжнародному середовищі. Активістки підкреслюють, що за цей короткий час їм удалося об'єднати українську й австрійську громади навколо принципів жіночого лідерства та взаєморозуміння.

Міжнародна асамблея «Українка у світі»

■ Лана Світ

У серпні ц. р. Національний університет «Львівська політехніка» прийматиме III Міжнародну асамблею «Українка у світі: нові виклики — нове лідерство» імені Анни Кісіль, що стане ключовим майданчиком для об'єднання українських жінок-лідерів з усіх континентів, поінформувала Світова федерація українських жіночих організацій (СФУЖО).

Захід триватиме з 19 по 21 серпня. Організатором асамблеї виступає Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою. Подія збереже разом громадських діячок, учених, представниць культури, освіти та бізнесу з усього світу.

Ця зустріч продовжує традицію, закладену на

першій асамблеї у Львові (2019) і другій у Перемишлі (2023), що засвідчили силу солідарності українського жіноцтва. Цьогорічний захід покликаний стати простором для діалогу, обміну досвідом і формування нових стратегій підтримки України на міжнародній арені.

Програма Асамблеї передбачає панельні дискусії, круглі столи та презентації проектів, де учасниці зможуть представити власні ініціативи у сфері міжнародної адвокації, гуманітарної допомоги та збереження національної ідентичності. «Для СФУЖО велика честь бути співорганізатором цієї важливої міжнародної події, що об'єднає українських жінок-лідерів, громадських діячок, учених, представниць культури, освіти та бізнесу з усього світу», — зазначили діаспорянки.

80 РОКІВ СУМ У ДІАСПОРІ

■ Дзвінка Сагайдак

У липні ц. р. українська громада Великої Британії збереться на ювілейний крайовий з'їзд, присвячений 80-річчю заснування Спілки української молоді (СУМ) у діаспорі.

Святкові заходи триватимуть із 3 по 5 липня на оселі «Тарасівка». Організатори підготували насичену програму, що об'єднає українців з усього королівства навколо вшанування національного коріння та демонстрації духу сучасної молоді. «Приєднуйтеся до нас на Крайовому з'їзді 2026, де святкуватимемо 80 років діяльності СУМ у діаспорі», — закликали організатори.

■ Катерина Сліпченко

Режисер з України Жанна Озірна отримала премію Build Your Dream за фільм «Медовий місяць». Нагороду вручили під час Каннського кінофестивалю. «Компанія #Mediawan за підтримки #BYD заснувала нагороду Build Your Dream. До короткого списку увійшли 15 найкращих попередньо вибраних іноземних фільмів-дебютів, які вийшли в кінопрокат Франції протягом року», — зазначив Дмитро Суханов, продюсер стрічки.

«Медовий місяць» розповідає про перші дні повномасштабного вторгнення рашистської орди в Україну. Дія фільму відбувається у маленькому містечку під Києвом. Головні герої Тарас та Оля після вечірки з друзями проводять першу ніч у своїй новій квартирі. На світанку їхнє життя змінюється назавжди. Вони не встигають виїхати вчасно, а під будинком уже з'являються окупанти. Пара опиняється в пастці власної квартири без електрики, води та зв'язку. Впродовж п'яти днів між ними зникає усе зайве, залишається тільки правда про них самих і безодня справжньої близькості між двома людьми.

Світова прем'єра відбулась 2024 року на Венеційському кінофестивалі, одному з найпрестижніших кінофестивалів світу. Загалом фільм узяв участь у міжнародних кінофестивалях у 15 країнах світу, отримав Гран-прі на Київському міжнародному кінофестивалі «Молодість», Гран-прі журі «Золотий атлас» на

Жанна Озірна удостоєна премії Build Your Dream Award у Франції

«МЕДОВИЙ МІСЯЦЬ» ОТРИМАВ ВУД

міжнародному кінофестивалі в Аррасі (Франція) та Гран-прі на кінофестивалі в Софії (Болгарія) 2025-го. «Для мене це історія про стосунки, які будує мое покоління. Покоління, яке має будувати майбутнє України в інтелектуальному сенсі. Мені завжди було цікаво, що роблять люди, які займаються творчими професіями, як вони поведуться в кризових ситуаціях або за смертельних загроз. За які уламки порцеляни тримаються, як трусяться над своєю бібліотекою, як не хочуть виїжджати з домівки через це. Частково я, звісно, і для себе це кіно робила. Мені бракує на екрані людей, схожих на мене, які

мислять, як я, мають мотивацію таку ж саму, як я», — поділилася Озірна.

Разом із нагородою вона отримала 46 тис. USD на створення наступного фільму. Нині режисер працює над двома новими проектами. Один із них — історична драма «Нижній горизонт», другий — Intimacy, про поранених і ветеранів війни, які вчаться жити зі змінами власного тіла після фронту. «Build Your Dream — премія, створена для підтримки молодих режисерів, щоб допомагати їм з фінансуванням другого повнометражного фільму, етапу, який у кіноіндустрії часто вважають одним із найскладніших», — додав Суханов.

Гіддлстон відвідав український центр

■ Софія Калина

Том Гіддлстон, британський актор, продюсер та посол доброї волі ЮНІСЕФ, відвідав український освітній дитячий центр «Дивосвіт» у Кишиневі, поінформував Національний конгрес українців Молдови. «Для нас цей візит став не просто важливою подією, а ознакою того, що історії українських дітей і родин, які були змушені втікати від війни, залишаються почутими й важливими», — наголосили провідники діаспори.

Під час візиту Том провів із дітьми кілька годин — разом вони танцювали, бавилися в ігри та спілкувалися. Актор також почув історії українських матерів, які розповідали про складний шлях до безпеки, досвід втрати, невизначеності й сили, з якою захищали своїх дітей. В ЮНІСЕФ у Великій Британії зазначили, що Гіддлстон вирушив до Молдови, щоб на власні очі побачити, як організація допомагає українським дітям-біженцям і сім'ям, які були змушені залишити свої домівки після повномасштабного вторгнення до України Російської Федерації.

Актор також веде відеощоденник, у якому задоку-

ментував свою поїздку до Кишинева. «Найсильніше враження від цього дня на мене справді справив надзвичайний контраст. Контраст між світлом, радістю, грайливістю, енергією та життєрадісністю дітей, яких я сьогодні зустрів, і глибиною болю та розповідями про боротьбу й труднощі, про які мені розказали матері та опікуни цих дітей», — прокоментував він свій візит до українського освітнього дитячого центру.

Фільм ЮНІСЕФ про подорож Тома Гіддлстона до Молдови показали 31 травня під час благодійного футбольного матчу Soccer Aid for UNICEF, до якого також долучився актор.

■ Юстина Зарваниця

У межах міжнародного фестивалю документального кіно Millennium Docs Against Gravity у столиці Польщі відбувся показ українсько-польського документального фільму «Сліди» Аліси Коваленко та Марисі Нікітук. Про це повідомило Посольство України у Варшаві.

«Стрічка розповідає історії українських жінок, які пережили сексуальне насильство з боку російських окупантів і знайшли в собі силу говорити про пережите — заради правди, справедливості й пам'яті. Через свідчення по-

У Варшаві показали «Сліди»

страждалих фільм порушує одну з найболючіших тем цієї війни — використання сексуального насильства як зброї терору та приниження. Автори стрічки також наголошують, що жертвами таких злочинів стають не лише жінки, а й чоловіки», — зазначи-

ли українські дипломати. Особливе місце у фільмі займає історія Ірини Довгань — української волонтерки, що зазнала насильства з боку російських військових і стала правозахисницею, очоливши Sema Ukraine, яка документує свідчення людей, що пережили на-

сильство під час російської агресії.

Як писав Meest Weekly, 2014 року Ірину викрали бойовики в окупованому Донецьку за допомогою українським військовим. Світліну жінку з українським прапором, прив'язаною до стовпа, опублікувала

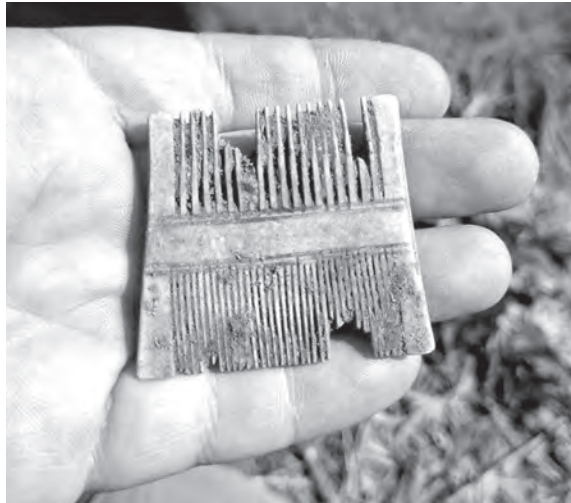
The New York Times, вона стала одним зі символів російської жорстокості на Донбасі та зрештою врятувала їй життя.

До показу також долучилися режисер Аліса Коваленко та головна героїня фільму. Після перегляду відбулася дискусія, присвячена темі документування російських воєнних злочинів, необхідності міжнародної співпраці задля підтримки постраждалих від сексуального насильства та притягнення всіх винних до відповідальності. Фільм «Сліди» також уже отримав нагороду глядацьких симпатій Berlinale Panorama Audience Award for Documentary на Берлінському кінофестивалі.

БІЛЯ ПЕРЕЯСЛАВА ВІЯВИЛИ НЕВІДОМИЙ НЕКРОПОЛЬ

Посуд давньоруського часу

Кістяний гребінь XI—XIII ст.

Житло давньоруського часу, пошкоджене шанцями

■ Оріся Шиян

У с. Ташані на Київщині археологи обстежили давньоруське городище, яке зазнало пошкодження унаслідок війни. Під час робіт науковці зафіксували руйнування житлових споруд часів Русі, обстежили фундаменти палацового комплексу XVIII ст. та виявили раніше невідомий християнський некрополь.

Городище Ташань біля Переяслава є багатозарвою пам'яткою, там збереглися сліди різних епох — давньоруського періоду XI—XIII ст., козацької доби

та XVIII—XIX ст. Археологи досліджували пошкоджені ділянки пам'ятки, де виявили руйнування давніх жител, господарських об'єктів і фундаментів палацового комплексу кінця XVIII ст. Однією з найцікавіших нових знахідок на території городища став невідомий раніше християнський некрополь, який, за попередніми оцінками, може датуватися XVIII—XIX ст.

Фахівці провели високоточну геодезичну зйомку пошкоджених ділянок за допомогою RTK-станції. Це дозволило створити точну просторову мапу руйнувань і зафіксувати археологічні об'єкти для

подальших досліджень і моніторингу. Окремо археологи створили 3D-модель зруйнованих фундаментів палацу XVIII ст. Такі цифрові копії допомагають документувати стан пам'яток і можуть стати основою для подальшої реконструкції або досліджень.

Громада Ташані планує законсервувати пошкоджені ділянки, облаштувати там оглядовий майданчик і розвивати туристичний потенціал. Консервацію проводитимуть під наглядом археологів із використанням спеціального геотекстилю.

Дослідження у травні 2026 року провела архітек-

турно-археологічна експедиція Інституту археології Національної академії наук України спільно з лабораторією моніторингу культурної спадщини Ukrainian Heritage Monitoring Lab. До робіт також долучилися фахівці Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав», науковці та волонтери з кількох українських університетів.

Ташанське городище — один з маловідомих, але важливих історичних об'єктів Київщини. Його датують другою половиною XI ст., хоча перша згадка в Іпатіївському літописі — під 1149 роком. Однак раніше розкопки виявили там

стоянку, якій понад 10 тис. років. 1239-го Ташанське городище спустошили монголо-татари.

Таганські козаки входили до складу Яготинської сотні та Переяславського полку. Вони брали участь у великій битві 1630 року біля Переяслава під проводом Тараса Трясила. Ташань було вільним військовим селищем, потім ним володіли колишні переяславські полковники. 1770-го Катерина II подарувала село Петру Рум'янцеву-Задунайському, для нього там збудували маєток. Його знищили у XX ст., залишився лише великий парк, що нині є пам'яткою.

Андрія Мельника перепоховали в Києві

■ Оріся Шиян

На Національному військовому меморіальному кладовищі у Києві поховали останки Андрія Мельника, голови Організації українських націоналістів (ОУН), і його дружини.

Для цього в уповноважених органів Люксембурга отримати дозволи

на ексгумацію провідника та його дружини, щоби перемістити їх через державний кордон України.

З нагоди перепоховання у Києві організували урочисті заходи з військовими почестями. «Полковник Армії УНР і другий голова ОУН Андрій Мельник із дружиною Софією Федак повернулися в Україну», — заявив Богдан Червак, теперішній голова ОУН.

Фундаменти вежі Окольного замку

■ Оріся Шиян

У Луцьку виявили залишки фундаменту однієї з веж Окольного замку та вхід у підземелля. Історичну знахідку локалізували на території колишнього монастиря бригідок, а нині — корпусу Волинської православної богословської академії.

За словами Віктора Баюка, директора Історико-культурного заповідника в Луцьку, це фундамент вежі Свинюських. Це важлива знахідка, яка ще більше відкриває історію давнього міста, адже про неї було відомо лише з історичних джерел. Її знайшли під час розвідувальних робіт на замовлення Луцької міської ради.

Також під час розкопок виявили вхід у підземелля зі склепінням. Роботи продовжать, і ще цього

року розкопають увесь периметр фундаменту, після цього його законсервують. Віктор Баюк зазначив, що в майбутньому шукатимуть залишки ще двох веж.

Своєю чергою Володимир Вякін, ректор Волинської православної богословської академії, повідомив, що навчальний заклад хоче впорядкувати внутрішній дворик, це могло б стати ще однією туристичною локацією в історичній частині міста.

Якщо розчистити територію вздовж стіни, можна сполучити пішохідною доріжкою дві вежі.

У Луцьку було два замки — Верхній (Любарта) й Окольний (Нижній). Окольний був другим оборонним кільцем старого Лучеська і мав вісім веж — чотири дерев'яні та чотири муровані. До нашого часу збереглася лише одна вежа XV ст. — князів Чорторійських, її нещодавно відновили й пристосували під музей.

ВИДАТНИЙ ІЛЮСТРАТОР АНАТОЛІЙ БАЗИЛЕВИЧ

■ Павло Лопата

Анатолій Базилевич народився 7 червня 1926 року, а 1953-го закінчив Харківський державний художній інститут. У своїй творчій індивідуальності створив різноликий світ графічних образів, забарвлених гумором або й гострою сатирою.

Базилевич прийшов у мистецтво одразу після закінчення своїх студій у Харкові. Уже в дипломних роботах-ілюстраціях до «Буковинської повісти» виявився подальший розвиток молодого художника. Вони розкривають різні манери виконання і характер вирішення образів.

Бачимо це в ранніх малюнках Базилевича у творі Михайла Шолохова «Піднята цілина» (1954), що були першими його серйозними роботами. Приступаючи до свого завдання, митець вирішив зробити вісім односторінкових малюнків. Обрав сюжетні лінії та деякі образи — Давидова, Нагульного та Размьотнова, які зішлись на партійний осередок. Усі наділені рисами поважних вольових комуністів. Стоять на тлі неба, посеред степу. В іншому малюнку митець зобразив людину, яка захищає комору з хлібом: відданий системі комуніст, сміливий і готовий грудьми захистити громадське добро. До цього твору художник також створив ілюстрації «Дід Щукар і козаки» та «Збори козацької бідноти». В ілюстраціях він зберіг найсуттєвіші риси творчого методу Шолохова і глибокий аналіз складних життєвих явищ і фактів.

Крім того, Анатолій Дмитрович створив численні серії малюнків, у яких інтерпретував образи класичної літератури. У його доробку є ілюстрації до творів Івана Котляревського, Григорія Квітки-Основ'яненка, Тараса Шевченка, Ярослава Гашека й інших. Ілюстрував книги для дітей, розкриваючи перед ними чарівний світ казок Андерсена, братів Грімм, Івана Франка, Степана Руданського й українських народних казок.

Його рисунки легкі, гнучкі, достеменні та сильні правдою.

Зі середини 1950-х митець став працювати зовсім самостійно, підбудовуючи добрий розквіт української графіки. Серйозною працею з-під його руки став цикл малюнків до роману Ярослава Гашека (1883—1923), видатного чеського сатирика, автора «Пригод бравого вояка Швейка» (1957). До цього твору звернувся і чеський художник Йозеф Лада, у якого на першому місці виступає гумор, а також розмальовані різними локальними фарбами малюнки. Контурні лінії запозичив Базилевич у традицій української графіки минулого сторіччя. Малював точно і влучно, надаючи своїм роботам сатиричного відтінку. За кожним із персонажів спостерігається особистість. З ілюстрацій у цьому виданні видно майстра книжкового ансамблю. Він продумано вложив до книжки основні елементи, починаючи від кольорової суперобкладинки і закінчуючи заставками та кінцівками. Чітко, пружно та виразно зробив контурні рисунки пером. Така графічна манера традиційна й гармонійна для української графіки. Своєю уявою художник удався шукати прототипів у житті, які б нагадували Гашекових героїв.

«Пригоди бравого вояка Швейка» вийшли у світ 1957 році у видавництві «Радянський письменник», там є 195 ілюстрацій. Більшість зображує Швейка в різні часи його життя — лежачого й сплячого, що наклав голову капелюхом, убраного у військову уніформу без рушниці, а то й у поході з рушницею, вояка зі салютом. Інші рисунки зі Швейком мають такі назви: «Швейк і пані Міллерова», «Бравий вояк Швейк у поліційному управлінні», «Швейка взяли під руки», «Швейк під час медичного огляду в божевільні», «Фельдкурат і Швейк», «Швейк і поручник Лукаш», «Швейк веде конвоїрів» і ряд інших.

У наступній великій роботі, зокрема ілюстраціях до роману Григорія

Квітки-Основ'яненка «Пан Халявський», зроблених 1959-го, Базилевич намалював сцени з життя козацької старшини кінця XVIII і на початку XIX ст., які своїм привілейованим дворянством зневажливо ставилися до селянського народу. Кілька з них виконав підготовчими рисунками. Митець показав український поміщицький побут тих часів. Свої роботи посилив кольорами, надаючи їм гострої виразності та національної своєрідності. Цікавою є суперобкладинка, з якої на глядача споглядає пихатий хлопець козацького роду Халявських, який у руці тримає печену курячу лапку. Художник відтворив картини із щоденного життя родини поміщиків та їхніх дітей, яких висміяв, зобразивши в комічних образах.

Наступними роками Базилевич звернувся до української літературної класики, багатой на різноманітний побут та соковитість образів із властивим їм гумором. Були в нього й твори, якими возвеличував героїчне минуле нашого народу. Ілюстратор по-своєму підійшов до ілюстрування творів Івана Франка, зокрема повісти «Захар Беркут» (1955), наповнивши їх багатьма персонажами, які стали в боротьбі проти монголів зі сокирами, списами та шаблями. 1961-го з'явилися ілюстрації до повісти Івана Франка «Лель і Полель», виконані пером і тушшю та аквареллю у двох кольорах. Згодом майстер графіки вдало і якісно зробив кілька ілюстрацій до казки Франка «Абу-Касимові капці». Підфарбовані аквареллю та штрихами різної товщини, ті отримали емоційне звучання.

Аж ніяк не марнуючи свій час, Базилевич проілюстрував повість Івана Нечуя-Левицького «Старосвітські батюшки і матушки»: вправна рука талановитого майстра кількома лініями накреслила психологічні персонажі.

Коли ж митець захопився твором Івана Котляревського «Енеїда», то охоче приступив до його ілюстрування. Бурлескна

Анатолій Базилевич

Ілюстрація до роману «Пригоди бравого вояка Швейка»

Еней

Лавісія

Ілюстрація до «Енеїди» Івана Котляревського

поема пасувала до гумору художника, який завершив працювати над першим циклом рисунків до поеми 1968 року. Раніше цей твір прикрасили своїми малюнками І. Бурячок, О. Довгаль, І. Іжакевич, Ф. Коновалюк, І. Падалка й інші. У зримих образах вони намагалися відтворити героїв поеми, які жили в атмосфері земного і небесного. Наш митець підійшов до «Енеїди» з думками про козаків, троянців, латинян, а то й українців з різних соціальних верств кінця XVIII ст. Друге видання вийшло в київському видавництві «Веселка» 1981-го, художне оформлення також виконав Анатолій Базилевич. На 170 сторінках надрукований віршований текст поеми й 13 односторінкових кольорових малюнків митця та один чорно-білий портрет автора твору. Частина ілюстрацій наповнена козаками, греками й троянцями у боротьбі в Трої. Аркуші з рисунками мають такі назви: «Еней

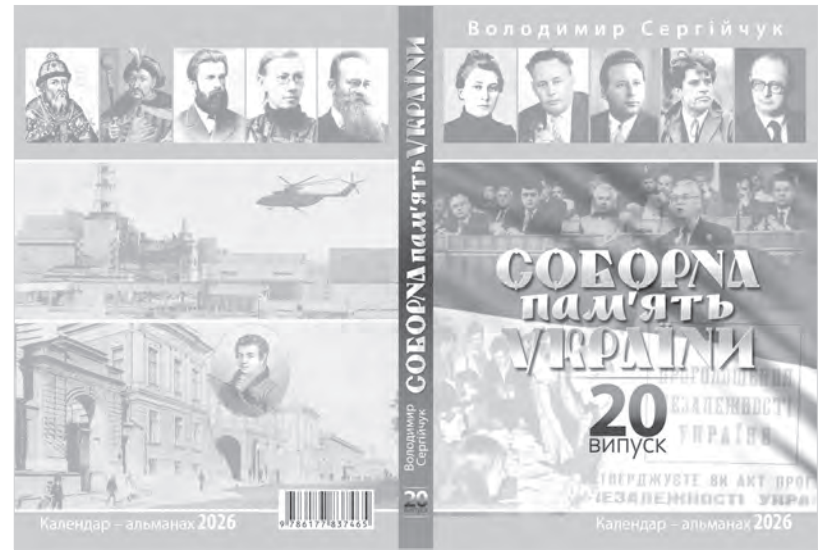
був парубок моторний», «Нептун, моргнувши, засміявся», «Вулкасю, милий, уродливий», «І миттю осідлавши рака», «Тут зараз підняли бенкет», «Еней з Сівіллою хватались, До пекла швидше, щоб пройти», «Знайшов з троянців ось кого», «Еней Іуля вихваляє», «Троянці, як чорти, озлились, рутульців били наповал», «Троянці сильно наступали», «В тім городі жила Дідона», «Дідона вигдала грище», «І вміть схопивши за чуприну» та ряд інших.

У числі малюнків Базилевича є ілюстрації до поеми Т. Шевченка «Тарасова ніч», романів А. Свидницького «Люборацькі», С. Тельнюка «Грає сине море», Ю. Бондаренка «Гарячий сніг», Марка Вовчка «Записки причетника», Л. Мартовича «Забобон», до казок Г. Андерсена, збірок С. Руданського «Пан та Іван в дорозі», М. Гоголя «Ніч перед Різдом», О. Іваненка «Друкар книжок небачених» тощо.

Соборна пам'ять України

Календар-альманах 2026

ПРОДОВЖЕННЯ. ПОЧАТОК У № 12—13, 16—22

Подаємо текст без змін за виданням: Сергійчук Володимир. Соборна пам'ять України. Календар-альманах. 2026. — Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2025.

БЕРЕЗЕНЬ

22 БЕРЕЗНЯ

25 років тому (2001) помер Михайло Ярошевський, український психолог, доктор психологічних наук, професор, почесний академік РАН, головний науковий співробітник Інституту історії мистецтвознавства і техніки РАН. Автор багатьох наукових праць з психології наукової творчості, історії психології, соціальної та історичної психології. Народився 22 серпня 1915 року в Херсоні.

23 БЕРЕЗНЯ

430 років тому (1596) в урочищі Гострий Камінь на Київщині відбулася битва повстанців Северина Наливайка з військом польського гетьмана Станіслава Жолкевського.

90 років тому (1936) у Сасовому (нині — Закарпатської обл.) народився Василь Бідзіля, український археолог, дослідник ранньої залізної доби на теренах Західної України. Автор майже 100 наукових праць.

60 років тому (1966) у Львові розпочався судовий процес над Михайлом Масюткою, Іваном Гелем і Ярославом Менкуш, звинувачених в антирадянській діяльності.

25 БЕРЕЗНЯ

50 років тому (1976) народився Володимир Кличко, український професійний боксер. Олімпійський чемпіон з боксу у надважкій ваговій категорії (1996 рік). Чемпіон світу з боксу у важкій ваговій категорії за версіями WBO (2000—2003 роки, 2008—2015 роки), IBF (2006—2015 роки), IBO (2006—2015 роки), be Ring (2009—2015 роки), WBA (2011—2015 роки).

26 БЕРЕЗНЯ

185 років тому (1841) народилася Христина Алчевська, українська громадська діячка та педагог. Померла 15 серпня 1920 року.

27 БЕРЕЗНЯ

135 років тому (1891) померла Марія Садовська (дівоче прізвище — Тобілевич), українська співачка та драматична актриса. Сценічну діяльність розпочала у 1876 р. У 1876—1883 — артистка трупи М. Кро-

півницького та деяких російських труп, у 1883—1885 працювала у першій професійній українській трупі М. Кропивницького та М. Старицького, з 1886 — артистка трупи М. Старицького. Мала соковитий голос красивого тембру. Найкращі ролі: Наталка («Наталка Полтавка»), Одарка («Запорожець за Дунаєм»), Панночка («Утоплена»), Кулина («Чорноморці»), Варка і Софія («Безталанна»). Народилася 28 квітня 1855 року в Костуватому (нині — Братського району Миколаївської області).

28 БЕРЕЗНЯ

135 років тому (1891) у Канівцевому на Харківщині народився Олекса Слісаренко, український поет, прозаїк. Загинув 3 листопада 1937 року на Соловках.

20 років тому (2006) помер довголітній директор Київського науково-дослідного інституту клінічної та експериментальної хірургії Олександр Шалімов. Народився 20 січня 1918 року.

29 БЕРЕЗНЯ

145 років тому (1881) народилася Марійка Підгірянка (Ленерт-Домбровська), українська поетеса і педагог, авторка багатьох творів для дітей. Померла 18 травня 1963 року.

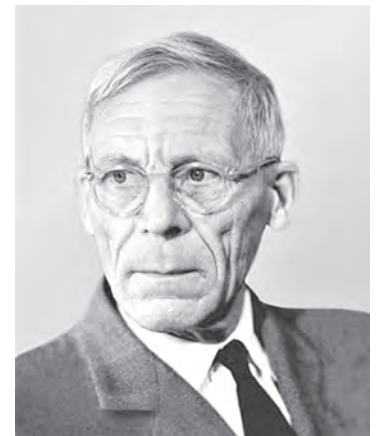
125 років тому (1901) помер Йосафат Бобринський, український громадсько-культурний діяч, засновник і фундатор Народного дому в Коломиї. Народився 28 вересня 1818 року.

30 років тому (1996) помер Вадим Пінчук, український цитолог, радіобіолог та онколог, академік НАН України. Народився 28 грудня 1930 року.

30 БЕРЕЗНЯ

140 років тому (1886) народився Михайло Терещенко, український меценат. Разом з братом Артемом зібрав велику колекцію творів мистецтв Київської картинної галереї (з 1931 — Київський музей російського мистецтва). Помер 1 квітня 1956 року.

45 років тому (1981) помер видатний фізик-теоретик українського походження Михайло Леонтович. Народився 7 березня 1903 року.

31 БЕРЕЗНЯ

160 років тому (1866) у ст. Каменській (нині — Каменськ-Шахтинський Ростовської обл., РФ) народився Йосип Косоногов, український фізик та геофізик, метеоролог, професор Київського університету, академік ВУАН. Помер 22 березня 1922 року.

У БЕРЕЗНІ

205 років тому (1821) у Тульчині було засновано Південне товариство декабристів, яке очолив Павло Пестель. Членами Тульчинської управи були: П. Пестель, О. Юшневський, І. Аврамов, В. Іванов та ін. Припинило своє існування після арешту П. Пестеля 25 грудня 1825 року.

У ХАРКОВІ КАГАНОВИЧУ РОЗВИДНІВСЯ ЗАКОРДОН...

(до 100-річчя посилення московю боротьби з українською політичною еміграцією)

Москва завжди використовувала українців для розбудови своєї імперії, в якій б кольори вона не рядилася. Стосувалося це і міжнародних відносин у різні часи. Не змінилася така політика і в роки комуністичного експерименту. І роль цих українців, як і раніше, полягала у повноцінній віддачі власних творчих сил в ім'я процвітання новітньої імперії.

Коли ж Лазар Каганович прибув до України контролювати процес коренізації, а насамперед — українізації, то, проаналізувавши ідеологічну роботу місцевих більшовицьких органі-

зацій, звернув увагу на те, що представники УСРР у закордонних радянських дипломатичних представництвах не використовуються по-справжньому для вигідної подачі політики СРСР. Особливо ж, коли йдеться про активність української політичної еміграції, яка постійно розвінчує голослівні заяви москви про розв'язання національної проблеми в радянському союзі.

Таким чином Каганович зауважив, що сили українських дипломатів у постійних представництвах москви закордоном працюють недостатньо для підтримання в світі високого іміджу СРСР. Тож виходячи з наявного стану, Каганович вважав за необхідне підготувати «на розгляд Політбюро проект

положення про взаємовідносини українських представників з Повпредами і зв'язки їх з Укр. Урядом, враховуючи необхідність збереження повної єдності роботи повпредств».

Крім того, він уважав за необхідне розширити їхню працю «на базі максимальної можливості українським представникам виконувати технічні завдання Українського Уряду, що спрямовані на посилення роботи Повпредства щодо ослаблення позицій української еміграції й посилення впливу СРСР в колах українських мас у тій чи іншій капіталістичній країні». Тобто, прибувши до України для її цілеспрямованого упокорення, Лазар Каганович з Харкова побачив ті прорахунки радянської зовнішньої політики, зокрема й у контексті боротьби з українською політичною еміграцією, відтак намагався допомагати кремлю добитися успіхів через свої рекомендації, які оформляв ухвалами політбюро ЦК КП(б)У.

Особлива тека
Центральний комітет Комуністичної партії (більшовиків) України
Протокол Ч. 15, пакт 8 від 26/III. 1926 р.

Слухали: Про становище українських представників при повпредствах СРСР закордоном (т. т. Шліхтер і Затонський).

Ухвалили:

а) Констатувати, що нинішнє становище українських представників закордоном (радників і секретарів повпредств) не забезпечують повністю інтересів СРСР в частині широкого використання у відповідних країнах усіх можливостей, що витікають з нашого розв'язання національного питання. Особливо яскраво це виражається в погавленні діяльності української еміграції за останній час.

б) Визнати, що питання спеціально українські (боротьба проти випадів еміграції й завоювання впливу серед української іреденти і нац. меншин) повинні зайняти більше місця в політиці НКЗС СРСР.

в) Визнаючи необхідним забезпечення повної єдності закордонної політики СРСР і єдності її здійснення повпредствами, вважаючи, що необхідне точне врегулювання практичних взаємовідносин українських представників з Повпредами з одного боку і зв'язку їх з Українським урядом — з другого.

г) Доручити Уповн. НКЗС представити на розгляд Політбюро проект положення про взаємовідносини українських представників з Повпредами і зв'язки їх з Укр. Урядом, враховуючи необхідність збереження повної єдності роботи повпредств, а також розширення їхньої праці на базі максимальної можливості українським представникам виконувати технічні завдання Українського Уряду, що спрямовані на посилення роботи Повпредства щодо ослаблення позицій української еміграції й посилення впливу СРСР в колах українських мас у тій чи іншій капіталістичній країні.
Л. Каганович.

Зранку 8 березня 1946 року задзвонило в усіх львівських церквах і до Храму Святого Юра почали збиратися делегати Собору Української греко-католицької церкви.

Але місце за столом його президії займають не Митрополит і єпископи, як мало б бути за канонами церкви, а члени так званої ініціативної групи, котрі звернулися до греко-католиків розірвати зв'язок з Римом і повернутися в лоно православ'я, — о. Гавриїл Костельник, о. Антоній Пельвецький і о. Михаїл Мельник. Останні два наприкінці лютого у Володимирському соборі в Києві вже таємно висвячені на православних єпископів Станиславівського і Дрогобицького московського патріархату. Ця трійця, таким чином, займає законні місця тих священнослужителів, котрі перебувають в більшовицькому ув'язненні: Митрополита Йосифа Сліпого, єпископів Григорія Хомишина, Івана Лятишевського, Миколи Чарнецького і Микити Будки...

І саме в той момент, коли вже висвячений на єпископа чужої в Галичині церкви Антоній Пельвецький промовляє до прине-

ЯК ТРОЄ ЧЛЕНІВ ПРЕЗИДІЇ СОБОРУ ПРИНЕВОЛЕНИХ ГРЕКО-КАТОЛИКІВ ЗАБЛУДИЛИСЯ МІЖ ТРЬОМА СОСНАМИ (до 80-річчя ліквідації Московю УГКЦ)

волених для участі в цьому дійстві греко-католицьких делегатів, до храму входить делегація московського патріархату, яких головує на цьому так званому соборі о. Гавриїл Костельник представляє як достойних.

А далі він виголошує свою промову про мотиви возз'єднання й пропонує розпочати дискусію, чи треба зривати з Римом. Усі підготовлені енкаведистами дискусанти висловлюються однозначно на підтримку останньої пропозиції. З десяти виступаючих п'ятеро — отці В. Дрелях, П. Маринович, К. Добрянський, М. Палосюк, Ю. Ванчицький — уже були православними, тому не мали права виступати. Але це не бралось до уваги авторами сценарію, як і обережне застереження о. Василя Лесюка про необхідність ретельного вивчення цього питання, а відтак відкладення його розв'язання на пізніше. Останнє о. Костельником

трансформується в ось таку формулу для голосування: «Чи отці вважають справу розриву з Ватиканом та возз'єднання з Православною Церквою за дозрілу до того, щоб можна її зараз проголосувати, або отці хочуть ще продовжувати дискусію?».

Голосування в підтримку того, що справа дозріла, відкриває шлях і до поетапного голосування чотирьох головних питань: анулювання ухвали Берестейської унії 1596 року, розрив з римо-католицькою церквою, навернення до православної віри й возз'єднання з російською православною церквою. Після стихійного підняття рук греко-католики враз стають православними. І тільки тоді о. Костельник представляє нових православних владик Пельвецького й Мельника під вигуку «Слава!», а з тим могутньо загриміло «Многая літа».

Наприкінці цього зібрання його президія оголошує

різні звернення, насамперед про розрив з Римом, бо він нібито «штучно виломився в XI столітті з первісної братерської православно-соборної Церкви, щоб таким чином накинати свою диктатуру всій Церкві». А далі троє членів президії так званого собору вже зовсім заблудили між трьома соснами, коли в зверненні до духовенства і віруючих греко-католицької церкви в західних областях УРСР щодо переходу в підпорядкування московського патріарха пишуть, зокрема, про возз'єднання «з нашою батьківською православною Церквою». Але ж московська православна церква не могла бути для українців такою, оскільки вона сама вилонилася з Київської митрополії.

Цей блуд особливо проявився в ще одному зверненні — до Вселенського Патріарха Максимоса, якого згадана трійця повідомляє про те, що «духовний Собор греко-католицької

Церкви України, зібравшись у Львові 8 березня 1946 р., рішив зірвати з Ватиканом та вернутись на лоно Св. Православної Руської Церкви».

Знову ж таки, до російської православної церкви греко-католики не могли повертатися — вони з неї не вийшли: 1596 року Київська православна митрополія перейшла з підпорядкування Вселенському Патріарху до Римського первопрестолу як новостворена церква — греко-католицька, унійна.

А от завдяки старанням гетьмана Петра Сагайдачного новостворена 1620 року Київська православна митрополія вже була 1686 року відступлена московському патріархату за грошову винагороду. До цієї церкви українські греко-католики ніякого відношення не мали.

Зрозуміло, що президія львівського лже-собору мала знати про все це, особливо ж о. Гавриїл Костельник. Та справа в тому, що всі документи готувалися чекістами, а президія собору лише озвучувала затверджені в кремлі папери. Тому й блудила поміж трьома соснами.

Володимир Сергійчук
Продовження
у наступному номері

Папа представив свою першу енцикліку

■ Ірина Коляда

У Ватикані представили першу енцикліку папи Лева XIV під назвою Magnifica Humanitas («Величне людство»), присвячену впливу штучного інтелекту (ШІ) на суспільство та людину.

Документ із більш ніж 200 сторінок складається з п'яти розділів і присвячений захисту людської гідності. У тексті понтифік наголошує, що технологічний прогрес не повинен призводити до регресу людського серця. «В епоху ШІ, коли людська гідність

тими, хто залучений у цифрову революцію, і тими, хто залишається поза нею.

Лев XIV закликав держави та міжнародні інституції запровадити справедливі правила й ефективні механізми захисту, аби рішення, що впливають на життя людей, не ухвалювало лише

ризує бути затьмареною новими формами дегуманізації, ми маємо невідкладний обов'язок залишатися глибоко людьми», — мовиться в тексті.

Святійший Отець також попередив про надмірний вплив великих технологічних корпорацій і закликав не допустити концентрації знань і технологій у руках вузького кола компаній чи держав. За його словами, зростання залежності економік від технологій без справедливого доступу до них створює новий глобальний дисбаланс між

кілька гравців. В енцикліці також наголошується, що розвиток технологій має відбуватися з повагою до права народів зберігати власну ідентичність та брати участь у глобальному розвитку зі своїми унікальними рисами.

Папа звернувся до світових лідерів не використовувати війни, щоб відволікати увагу виборців від їхніх внутрішніх проблем у країні. Він також вважає, що не можна вірити тим, хто стверджує, що війна є неминучою, а натомість слід працювати заради миру.

БОГОСЛУЖІННЯ ПІД ПРОВОДОМ ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІАРХА

■ Юстина Зарваниця

У Дерінку, що у відомій турецькій історичній і туристичній території Каппадокія, відбулося богослужіння під проводом Його Усвятости Вселенського Патріарха Варфоломія.

Участь у богослужінні взяла й українська громада з Анкари. «Після перерви в кілька років благодать Божа, через заступництво всіх каппадокійських святих, дарує нам благословення прийти на цю священну землю, центр наших благочестивих традицій на Сході, та відслужити Пасхальну Божественну Літургію в наших пустельних святих місцях», — заявив Варфоломія. Богослужіння відбулося у стародавній церкві Святого Теодора Тріона.

У своєму зверненні Вселенський Патріарх наголосив на священному та духовному характері Каппадокії, описуючи її як землю, освячену вченнями великих отців Церкви, кров'ю мучеників, молитвами вірних, монастирями, печерними каплицями, іконами та багатовіковою християнською традицією. «Кожен аспект регіону, його ґрунти, гори, долини, села, сторінки його історії свідчать про живу присутність Бога», — зазначив він.

Участь у богослужінні також узяли архієпископ Албанський Іоан, митрополит Анкарський Григорій та єпископ Амантійський Ігнатій.

Церкву Святого Теодора Тріона ще називають Виноградною. Цей храм 1858 року збудували греки, які жили тут за часів Османської імперії. Свою

назву отримав через візерунки винограду, висічені на стінах біля входу. Всередині будівлі досі можна побачити старовинні фрески із зображеннями святих. Церква також цікава своїм інженерним рішенням: її колони мають спеціальні зазори, які захищали будівлю від руйнації під час землетрусів. Храм споруджено поруч із відомим підземним містом Дерінку, він працює як музей. Богослужіння там відбуваються рідко, після отримання спеціальних дозволів від турецької сторони.

Пізніше того ж дня Вселенський Патріарх відвідав молитву на вечірньому богослужінні, яке очолив архієпископ Іоанніс у храмі Успіння Пресвятої Богородиці в Невшехірі. Нині він функціонує як мистецький майданчик.

У Чехії затримали митрополита РПЦ

■ Василь Нетудихата

Поліція Чехії затримала в Карлових Варах митрополита Російської православної церкви (РПЦ) Іларіона (Григорія Алфеева) за підозрою у зберіганні наркотиків.

Постові зупинили автомобіль, у якому перебував клірик, і знайшли в ньому «чотири невеликі контейнери з речовиною білого кольору». Сам митрополит причетний до незаконного зберігання наркотиків відкидає.

Про Іларіона відомо, що з 2009-го він очолював відділ зовнішніх церковних зв'язків Московського патріархату (раніше цю

посаду обіймав теперішній патріарх Кирило). Після початку війни в Україні Іларіона перевели до Будапештсько-Угорської єпархії. 2024 року Георгій Сузукі, колишній келійник Іларіона, звинуватив митрополита в домаганнях. Іларіон відкидав звинувачення та називав їх наклепом, але після скандалу синод РПЦ усунув його від управління єпархією та відправив служити до Карлових Вар. Різні засоби масової інформації також писали про ймовірні зв'язки Іларіона з російськими спецслужбами.

ФОТОФАКТ

У Підбірцях під Львовом збудують великий духовно-спортивний комплекс, зокрема, для реабілітації ветеранів російсько-української війни. Там з'являться тренувальні зали, басейн, сауни та каплиця. Також облаштують парк і громадські простори, куди зможуть приходити всі жителі.

«Материнка» відсвяткувала десятиріччя

■ Дзвінка Сагайдак

Освітній центр «Материнка» ім. Дмитра Павличка у Варшаві (Польща) відзначив десятиліття від дня заснування. За цей час заклад став одним із найважливіших осередків збереження української ідентичності для тисяч дітей, які проживають у Польщі. Про це повідомило Посольство України в цій країні.

В урочистостях із нагоди ювілею взяв участь Василь Мельничук, третій секретар посольства. Від імені дипломатичного представництва він подякував педагогам і батькам, чия щоденна праця допомагає дітям зростати в рідному мовному та культурному середовищі за кордоном. Дипломат зауважив, що за десять років «Материнка» стала справжнім домом для тисяч українських дітей у Польщі. «Тут не просто вивчають мову, історію та культуру — тут плекають українську душу, виховують любов до Батьківщини й дарують відчуття приналежності до великої української родини», — наголосив він.

ТРЕТЯ КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА

■ Лана Світ

У Каннах (Франція) відбулася третя конференція українських освітян «Українська школа за кордоном як центр громади: мова, культура, цінності, пріоритети», розповіла Любов Любчик, голова Світової координаційної освітньо-виховної ради (СКВОР) Світового конгресу українців.

Захід, що об'єднав українських освітян з усієї Франції, відбувся за сприяння СКВОР під патронатом Посольства України в Парижі у співпраці з українською школою «Ідеї без кордонів» у Каннах. Вадим Омельченко, посол України у Франції, представники Міністерства освіти і науки України, а також Любов Любчик наголошували на ролі школи у збереженні ідентичності українських дітей.

Обговорювався і проект «Українська мова у французьких школах». У Каннах цей проект працює у двох закладах — College Carpon та Lycee Bristol. Очікується, що наступного навчального року тут буде більше годин української та більше учнів, зазначили у Франко-українській асоціації на півдні Франції (AFUCA). Окремо присутні торкнулися ресурсу вчителя й особистісного розвитку, а також відбувся майстер-клас

психологів, які співпрацюють з AFUCA, й інші активності.

Крім того, представники 17 освітніх осередків оголосили про створення Співки українських шкіл Франції. Нове об'єднання діятиме під гаслом «Французький простір — українське серце — європейське майбутнє». До його складу увійшли заклади різних типів, що функціонують при громадських організаціях по всій країні. Головною метою спілки є консолідація зусиль для захисту інтересів української освіти перед державними інституціями обох країн, обмін педагогічним досвідом і масштабування спільних проектів, як-от літні табори та культурні заходи.

За словами Любови Любчик, створення такої спільноти дозволить українським школам бути стійкішими й ефективніше підтримувати вчителів, які тримають «освітній фронт» за кордоном. «Українські школи за кордоном — це набагато більше, ніж уроки за розкладом. Це острови нашої культури, де діти, попри тисячі кілометрів від дому, продовжують розмовляти, думати й відчувати по-українськи, — підкреслила вона. — Освітня прагнуть, щоб через діяльність спілки українське коріння дітей міцнішало у французькому ґрунті, а кожен учень мав доступ до якісних знань про рідний край і відчував гордість за своє походження».

■ Оріся Шиян

Китайська Народна Республіка (КНР) проводить реформу освіти, головний акцент — на використанні штучного інтелекту (ШІ), цифровізації та подоланні освітньої нерівності між містом і селом. Китайське міністерство освіти створить єдину систему ШІ-грамотності — від шкільної освіти до навчання дорослих.

Для школярів ШІ стане частиною повсякденного навчання: його інтегрують у всі ключові предмети, додадуть у позакласну діяльність і розвиватимуть міждисциплінарне мислення. Діти не просто вивчатимуть технології, а навчатимуться разом із

У КНР проводять освітню реформу

ними аналізувати, перевіряти й інтерпретувати інформацію.

Особливу увагу освітнє відомство зосередить на сільських школах. Держава планує розвивати мережу «демонстраційних» шкіл зі сильним ШІ-компонентом, забезпечити доступ до курсів через національні цифрові платформи й підтягнути якість освіти в регіонах до рівня міст. У сільських школах нестачу обладнання та кадрів компенсує ШІ-інструмент. У школах дітей уже навчають користуватися великими мовними моделями для розв'язання завдань і мислити критично. Учнів учать ставити під сумнів відповіді ШІ й перевіряти інформацію

з різних джерел. У Пекіні кожен учень має щонайменше вісім годин ШІ-уроків на рік, а рівень упровадження ШІ у школах сягнув 87,7 %. Викладачів консультують експерти з університетів і технологічних компаній.

Китайська стратегія демонструє перехід до нової освітньої норми: ШІ-грамотність уже розглядають як таку ж базову компетентність, як читання чи математику. Також автори освітньої концепції згадують про баланс: із перших класів школи в КНР мають навчати працювати зі штучним інтелектом, але зберігаючи людські якості — критичне мислення, творчість і здатність до співпраці.

Для педагогів у Китаї планують запровадити національний стандарт ШІ-компетентності, створити систему навчання та оцінювання за рівнями й залучити штучний інтелект до сертифікації педагогів. Для студентів ШІ стане обов'язковою частиною навчання: усі університети запровадять базові курси; з'являться нові міждисциплінарні програми; традиційні спеціальності адаптують до ШІ-економіки.

Фуданський університет уже запустив більше як 100 курсів зі ШІ, які вивчає понад 13 тис. студентів. Також діє 41 подвійна програма «Х+ШІ». Окремо університет тестує новий формат поєднання PhD у спеціальності з магістер-

ським ступенем у сфері ШІ. Першими учасниками стали аспіранти з журналістики та комунікацій.

У професійній освіті ШІ стане інструментом модернізації традиційних галузей: робітників навчатимуть працювати із цифровими технологіями; програми адаптують до автоматизації виробництва; технічні фахівці без вищої освіти зможуть ефективно працювати в умовах цифрової економіки.

Для дорослих громадян акцент роблять на гнучкому навчанні: короткі онлайн-курси, мікрокваліфікації, що дасть можливість швидко оновлювати навички. ШІ-грамотність у майбутньому стане необхідною умовою для кар'єрного розвитку в будь-якому віці.

НОВИЙ ТРЕНЕР — НОВА ПЕРЕМОГА

■ Роман Журба

Новим головним тренером збірної України з футболу став італієць Андреа Мальдера. Раніше він був помічником Андрія Шевченка, коли той очолював «синьо-жовтих». Мальдера став першим іноземним головним тренером першої української футбольної дружини. Він не став відсиджуватися за кордоном, а переїхав до Львова.

«Це було моє рішення. Разом із представниками федерації ми всіляко оцінювали різні варіанти, як це може бути, у якому місті. Зупинилися на Львові. У такий специфічний для України момент ця роль несе велику відповідальність. Я не буду тренером, який лише дивиться матчі. Мені хотілося б запропонувати свою допомогу в будь-якій діяльності, яка потрібна Українській асоціації футболу (УАФ)», — поділився він і додав, що в місті Лева проживатиме разом із дружиною та собакою. Ізапевнив, що рішення ухвалив самостійно, без тиску з боку УАФ.

Відтак 31 травня національна збірна України зустрілася в товариському матчі зі збірною Польщі у Вроцлаві. Він почався з того, що поляки на своєму полі взяли диктувати власну гру. Проте українці не мали наміру грати під чийсь диктат і стали дошкуляти суперникам власним баченням гри.

І саме українським гравцям удалося досягти потрібного результату. На 17-й хвилині протистояння гостру передачу з правого флангу від Андрія Ярмоленка отримав Роман Яремчук. Голкіпер суперників відбив м'яч, який летів у його ворота після удару головою Романа. Але на м'ячі опинився Віктор Циганков, який пробив у сітку воріт команди суперника. На жаль, рефері матчу скасував узяття воріт українцями, оскільки Ярмоленко, який починав атаку, опинився в положенні поза грою під час передавання м'яча партнерам по команді.

Але ж мало українській команді по-справжньому пощастити. І на 34-й хвилині почалася нова атака у виконанні «синьо-жовтих». Циганков відібрав м'яча в суперника, відпасував на Яремчука. А той побіг до карного майданчика і дальнім ударом відправив м'яч під праву стійку воріт поляків.

Польща — Україна (0:2)

Та на цьому гості не зупинилися і через десять хвилин забили другий гол. Цього разу влучним був Ярмоленко. Він зіграв на вістрі атаки, отримавши м'яч від того ж таки Циганкова. У Віктора це була друга голева передача за матч.

Після перерви господарі поля знову спробували нав'язати свою гру гостям.

На 55-й хвилині зустрічі голкіпер українців Анатолій Трубін був змушений добряче потрудитися. Микола Матвієнко в карному футболі м'яч супернику, намагаючись передати його своєму партнеру по команді. І коли гравець польської збірної замахнувся на удар із близької

відстані, воротар неймовірним чином урятував ситуацію.

Закінчення матчу також могло бути результативним для українських футболістів, якби Валерію Бондарю вдалося переграти польського голкіпера, коли пішов замикаючи прострільну передачу з лівого флангу, але не склалося — 0:2.

ДО СЛОВА

Іранська влада конфіскувала кілька об'єктів нерухомості, які пов'язують з Алі Карімі, колишнім півзахисником «Баварії» та екскапітаном збірної Ірану. За рішенням суду вилучили шість об'єктів нерухомості — два комерційні приміщення та чотири житлові

будинки. Майно конфіскували «на користь народу». Нині Карімі проживає за межами Ірану й відкрито критикує іранський режим. Азійський Марадона не раз підтримував антиурядові протести в соціальних мережах, а також висловлювався на користь монархічної

системи, поваленої внаслідок Ісламської революції. Раніше влада Ірану попереджала, що особи, яких вважають загрозою національній безпеці, можуть утратити майно на тлі внутрішньополітичної напруги та протестів у країні.

Павло Грод

■ Василь Нетудихата

Світовий конгрес українців (СКУ) висловив глибоке занепокоєння стрімкими темпами інтеграції російських і білоруських атлетів у міжнародні змагання, назвавши послаблення обмежень небезпечною ілюзією «нормальності» та капітуляцією перед мораллю.

Провідники констатували, що чимало глобальних спортивних структур, зокрема, Міжнародна федерація плавання (World Aquatics), Міжнародна фе-

дерация дзюдо (IJF), Міжнародна федерація фехтування (FIE), а також тенісні асоціації, дедалі частіше відкривають шпарини для участі представників Ро-

Зупинити повернення росіян у світовий спорт!

сійської Федерації (РФ) і Республіки Білорусь (РБ) під «нейтральним» статусом, попри продовження геноцидної війни проти України. Натомість Москва миттєво використовує такі кроки як пропагандистський доказ того, що світова спільнота нібито «пішла далі».

У відповідь на послаблення санкцій СКУ оприлюднив жорсткий заклик до дії, вимагаючи від Міжнародного олімпійського комітету (МОК) та профільних федерацій установити непорушні червоні лінії.

Світове українство наполягає: повної заборони прапорів, гімнів, кольорів чи інших ідентифікаторів країн-агресорів в офіційних зонах, медіапросторі та на церемоніях; заборони будь-яких естафет чи змішаних форматів; повної дисквалі-

фікації спортсменів і тренерів, пов'язаних зі збройними силами, спецслужбами чи держструктурами РФ і РБ; негайного відсторонення без права апеляції за будь-яке публічне схвалення агресії в соціальних мережах чи заявах; відмови від будь-яких планів щодо повноцінного повернення держав-агресорів до повного припинення бойових дій.

У СКУ нагадали, що ціна війни для українського спорту є катастрофічною: сотні майбутніх олімпійців, паралімпійців та тренерів убиті рашистами, а вцілілі атлети змушені тренуватися під звуки повітряних тривоги, ракетних ударів і в умовах знеструмлень на руїнах розбомблених стадіонів і басейнів.

Павло Грод, президент СКУ, попередив, що повернення російських і біло-

русських спортсменів безпосередньо грає на руку стратегії Москви. «Кожне повернення, кожен відновлений символ стає матеріалом для кремлівської пропагандистської машини, — заявив він. — Ставлення до РФ як до «нормального» учасника в часи, коли вона вчиняє звірства, — відбілює імідж держави-агресора та підриває цінності, які міжнародні інституції зобов'язалися захищати».

Світовий конгрес українців закликав уряди демократичних країн забезпечити політичну підтримку санкцій, спонсорів — відмовитися від фінансування відбілювання репутації агресора, а іноземних спортсменів — виявити солідарність з українськими колегами, чії тренувальні бази стали мішенями для російських бомб.

РЕКОРДСМЕНИ ЗА ВМІСТОМ МАГНІЮ

■ Ірина Нестерова

Вживання фруктів — це не лише смачно. Усередині багатьох із них безліч поживних речовин, без яких організм людини не може нормально функціонувати. Магній — один з необхідних елементів, якого є багато у фруктах. Він допомагає м'язам розслабитися, підтримує функцію нервів, стабільне серцебиття і навіть відіграє певну роль у сні та настрої. Проте багато людей не отримують його достатньо зі щоденного харчування.

За даними Управління харчових добавок Національного інституту охорони здоров'я США, магній бере участь у більш ніж 300 ферментних реакціях в організмі. Низьке споживання цього мікроелемента призводить до втоми, м'язових судом і поганої якості сну.

Горіхи та насіння мають репутацію продуктів, багатих на магній. Але й фрукти здатні забезпечити значну кількість цього мінералу. До того ж вони містять клітковину, антиоксиданти та велику кількість води.

Сушений інжир рідко можна побачити на столі, але він на це заслуговує. Одне горнятко цього продукту містить приблизно 101 мг магнію, він є одним з найбагатших джерел цього мінералу серед фруктів. Що робить інжир особливо вартий уваги, то це його збалансованість. Він природно солодкий, але також містить клітковину,

калій і кальцій. Це поєднання може покращувати травлення та допомагати організму підтримувати здорову функцію м'язів і нервів.

Сушений інжир може замінити традиційні солодощі, при цьому додавши харчової цінності. Та про помірність теж забувати не слід, особливо людям, які контролюють рівень цукру в крові, адже цей сухофрукт містить концентровані натуральні цукри.

Про **авокадо** зазвичай кажуть як про джерело корисних жирів, але воно багате ще й на магній: в одному горнятку нарізаного кубиками овочу є близько 43,5 мг цього мінералу. А ще авокадо запобігає переїданню. Воно повільно засвоюється, тому багато експертів з харчування рекомендують його на сніданок або обід. Текстура авокадо впливає на те, як люди харчуються. Вона сприяє повільнішому

прийому їжі. Шматочок авокадо, намазаний на тост із лимоном і перцем, часто ситніший, ніж ультраоброблені перекуси, які бездумно з'їдають перед телевізійними екранами.

Банани відомі своїм вмістом калію, але один середній плід також має у своєму складі близько 32 мг магнію. Магній і калій часто взаємодіють в організмі, особливо коли йдеться про функцію м'язів і баланс гідратації. Це одна з причин, чому банани залишаються популярними серед спортсменів і людей, які відновлюються після фізичного виснаження. Крім того, банани доступні за ціною, легко засвоюються і є майже скрізь.

Одне горнятко **ожини** містить близько 29 мг магнію, а також клітковину й антиоксиданти, які підтримують загальний стан здоров'я. Її насичений колір

зумовлений антоціанами — рослинними сполуками, які мають антиоксидантні властивості. Якщо свіжа ожина не доступна, можна вживати заморожену, яка теж має значну поживну цінність.

Гуава цінна не лише завдяки вітаміну С. Одне горнятко цього фрукта забезпечить вас приблизно 36,4 мг магнію. А ще в ній багато клітковини, антиоксидантів за відносно низької калорійності. Цей фрукт дає відчуття ситості, не викликаючи відчуття важкості.

Одна невелика **папая** містить приблизно 33 мг магнію, а також травний фермент папаїн, необхідний для здоров'я кишківника. Вона корисна, коли хтось відчуває здуття живота, утому або легке нездужання. Її м'яка текстура також дозволяє літнім людям або людям із чутли-

вим травленням регулярно вживати фрукти без дискомфорту.

Сучасні харчові звички людей кардинально змінилися. Їжу тепер готують швидше, вона краще оброблена і часто позбавлена природних мінералів. Рівень стресу також вищий, і дослідження засвідчують, що хронічний стрес може впливати на баланс магнію в організмі. Та це не означає, що кожній людині негайно потрібні добавки. У багатьох випадках правильний вибір продуктів харчування може допомогти природним шляхом збільшити споживання магнію. Самих лише фруктів може бути недостатньо для повного задоволення добової потреби в магнії, але вони можуть зробити значний внесок, водночас забезпечуючи раціон водою, клітковиною та антиоксидантами.

Відрощування втрачених кінцівок

■ Зоряна Павлюк

Тисячоліттями, ще з часів Арістотеля, медики й мислителі шукали відповідь на запитання, чому деякі тварини, як от саламандри, здатні повністю відновлювати втрачені кінцівки, тоді як ссавці такої можливості позбавлені. Схоже, американським дослідникам нарешті вдалося розгадати цю біологічну таємницю.

Дослідники Коледжу ветеринарної медицини та біомедичних наук Техаського університету розробили двоетапний процес, що імітує здатність земноводних до регенерації після ампутації. У природі цей процес, відомий як

епіморфна регенерація, починається з того, що місце втраченої кінцівки вкривається шаром клітин шкіри. Потім місцеві клітини перегруповуються у бластему — тимчасову структуру, що стає базовим шаром для формування нової кінцівки.

За допомогою спеціально розробленої сироватки, яка надсилає хімічні сигнали до клітин, учені змогли стимулювати зростання такої бластемі в лабораторних мишей. У результаті в піддослідних ссавців запустився процес відновлення кісток, суглобів і зв'язок.

За словами Кена Мунеоки, співавтора дослідження, суть методу полягає у зміні природної поведінки клітин. Спершу сироватка

зупиняє процес рубцювання тканин (утворення шраму), а потім дає клітинам сигнал, що саме потрібно будувати. Важливо, що, на відміну від типових регенеративних підходів, які покладаються на зовнішні стовбурові клітини, цей метод використовує винятково ті клітини, які вже є на місці травми.

Хоча процес ще потребує вдосконалення, науковці сподіваються, що він допоможе зменшити рубцювання та стимулюватиме регенерацію тканин після важких травм. А Ларрі Сува, інший співавтор дослідження, наголосив, що ці результати кардинально змінюють наше розуміння процесу загоєння у ссавців.

Чому організму потрібне світло

■ Марія Ляхова

Фахівці нагадують, що сонячне світло впливає не лише на настрій, а й на сон, імунітет і загальний стан організму. Під дією сонячного світла в організмі виробляється серотонін — гормон, що допомагає боротися з тривожністю та покращує настрій.

Також денне світло допомагає регулювати циркадні ритми. Саме тому ранкове перебування надворі сприяє кращому сну ввечері.

Медики нагадують, що під впливом ультрафіолету у шкірі синтезується вітамін D, важливий для імунітету, кісток та серцево-судинної систе-

ми. Крім того, природне освітлення допомагає зменшити навантаження на очі та ризик розвитку короткозорості. Сонячне проміння також має антибактеріальні властивості, тому провітрювання та доступ світла до приміщень залишаються важливою частиною гігієни.

Фахівці радять щодня проводити хоча б 15–20 хвилин надворі в першій половині дня, а також зменшувати використання гаджетів за дві години до сну через вплив синього світла на нервову систему. Також людям рекомендують максимально використовувати природне освітлення в приміщеннях, де вони проводять більшість часу.

ЯК ЗМІНИВСЯ СВІТОВИЙ АВТОПРОМ

■ Петро Йосип

Цього року автомобільний ринок Північної Америки перестав бути єдиним цілим. Десятиліттями Канада та США жили в симбіозі: величезні заводи на кордоні з Канадою у Детройті й Онтаріо працювали як налагоджений механізм. Але Дональд Трамп зруйнував цю ідилію.

Американський автопром, що застряг у пастці протекціонізму й дефіциту чипів, перетворився для канадців на недозволену розкіш. Президент США запровадив 25-відсоткові мита на канадські товари, у т. ч. комплектуючі, що викликало реакцію у відповідь і логістичний хаос. У результаті ціни на традиційні американські позашляховики та пікапи «пробили стелю». Вартість типового американського автомобіля (Ford F-150 чи Chevrolet Silverado) у Канаді 2020-го становила 38 тис. CAD, а 2026 року — 67–72 тис. CAD. Реальне зростання ціни склало майже 85 %. Для жителів канадських провінцій, де машина не статус, а єдиний спосіб дістатися лікарні чи магазину, це стало катастрофою.

На початку ц. р. канадський уряд заявив, що ситий по горло витівками керівництва США. Замість того, щоби покійно платити «данину» Вашингтону, Оттава пішла на прямий альянс із Пекіном. Ось основні пункти «Великої автомобільної угоди» між ними: Канада офіційно скасувала 100-відсоткове надмити на китайські електромобілі, запроваджене 2024-го під

тиском Сполучених Штатів; тепер дозволений імпорт 49 тис. китайських електромобілів на рік за пільговою ставкою 6,1 %; китайські гіганти BYD і Geely зобов'язалися вкласти у будівництво складальних цехів в Онтаріо 2,3 млрд CAD.

Це рішення миттєво збило пилу з американських дилерів. Китайські гібриди та електромобілі запропонували канадцам те, чого не дала Америка: комфорт бізнес-класу, запас ходу 800–1000 км на одній зарядці та, головне, ціну. Тепер у Канаді їздитимуть китайські суперсучасні електричні та гібридні екологічні автомобілі, які за своїми технічними характеристиками, комфортом та якістю значно перевершують американські, а їхня ціна удвічі нижча. Середньорозмірний китайський паркетник із повним приводом тепер коштує в Канаді 32–35 тис. CAD.

Водночас американські гіганти продовжували гнати на ринок морально застарілі моделі з ненажерливими двигунами внутрішнього згоряння, тоді як світ уже пересідає на електрику. Та канадці вже й не хочуть американсько-

BYD Sea Lion 07 EV 550

го. Поки в Детройті сперечаються про субсидії на бензин, у Токіо та Ванкувері будують зарядні станції для китайських суперкарів. «Ми обираємо доступність і технології, а не політичну лояльність, яка залишає наших громадян із порожніми гаманцями», — прокоментували новий курс у канадському уряді.

Дональд Трамп відреагував на дії Оттави у своїй звичній манері — запеклими постами в соціальних мережах, звинувативши Канаду в «зраді північно-американських цінностей». А склади американських заводів на кордоні з Канадою переповнені. Гігантський ринок, який США вважали своєю вотчиною, вислизає від Вашингтона.

Тож Сполучені Штати втратили канадський ринок не через інтриги Пе-

кіна, а через власну самовпевненість. В умовах, коли китайські технології на голову вищі за американські, а ціна — удвічі нижча, патріотизм поступається місцем здоровому глузду. Тепер дороги Канади заповнюються безшумні та швидкі машини, а Трампу залишається лише спостерігати, як його ж власних виробників.

2025-го глобальне виробництво автомобільного транспорту сягнуло 96,4 млн одиниць, що на 4 % більше, порівнюючи з 2024 роком. Найбільшу частку у структурі виробництва традиційно займають легкові автомобілі — 2025-го їх випустили 71,3 млн одиниць, що на 5 % більше, ніж роком раніше. Водночас виробництво легкових комерційних авто май-

же не змінилося і склало 20,9 млн одиниць (мінус 0,03 %).

Сегмент вантажного транспорту продемонстрував зростання: великих вантажівок виготовили 3,9 млн одиниць (+6 %). Найдинамічніше зростає ринок автобусів — їхнє виробництво збільшилося на 8 % і сягнуло 320 тис. одиниць.

Лідером світового автопрому залишається Китай, де виготовили понад 34,5 млн транспортних засобів (+10 %). Друге місце все ще посідають США з результатом 10,2 млн одиниць (мінус 3 %), а третє — Японія, яка випустила 8,4 млн авто (+2 %). До п'ятірки найбільших автовиробників також увійшли Індія (6,5 млн одиниць, +8 %) та Німеччина (4,2 млн одиниць, +2 %).

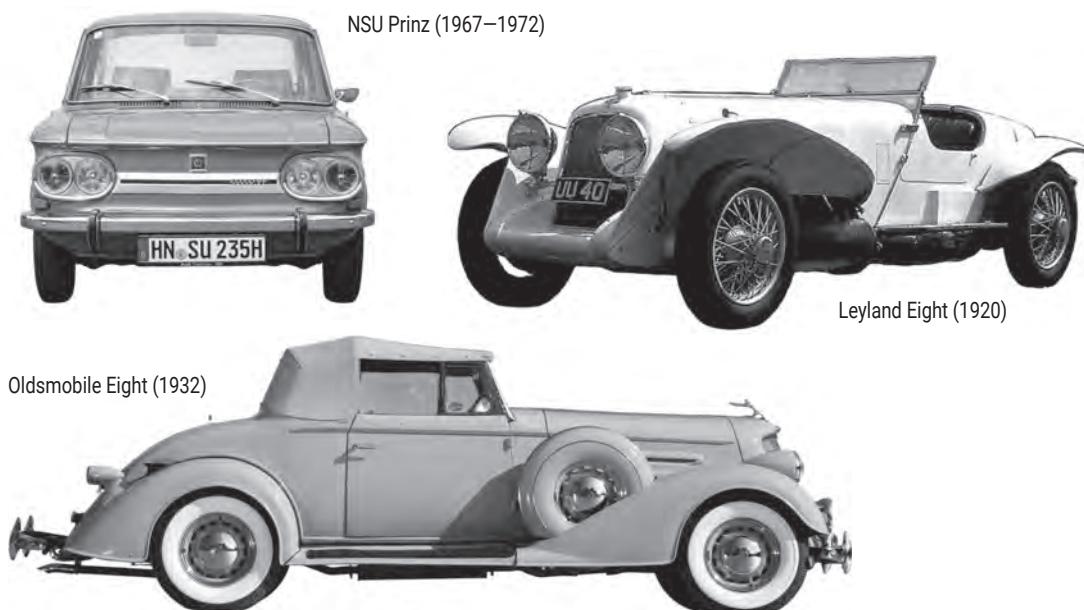
ДО СЛОВА

В Україні до учасників дорожнього руху офіційно прирівняли й водіїв електросамокатів. Також електросамокати ви-

знали джерелом підвищеної небезпеки. Відтепер за порушення правил дорожнього руху та скоєння дорож-

ньо-транспортної пригоди такі водії нестимуть адміністративну, кримінальну й цивільно-правову відповідальність.

Найелегантніші машини в історії

NSU Prinz (1967–1972)

Leyland Eight (1920)

Oldsmobile Eight (1932)

Ford Transit перетворили на будинок

■ Марко Стріха

Українка Аліна разом із партнером показала у соціальних мережах, як виглядає їхнє життя в кемпері, який вони створили самостійно на базі Ford Transit. Пара зупинилася в іспанському Мадриді на безплатному кемпер-паркінгу, де доступна вода для побутових потреб. За словами дівчини, це дозволяє жити доволі комфортно навіть у дорозі.

Ранок у мандрівників починається зі сніданку, після чого — робота. Попри

незвичний формат життя, їхній графік залишається стабільним: близько восьми годин за комп'ютером із перервами. В обід Аліна вирушає до супермаркету за харчами.

У саморобному будинку на колесах є все необхідне для життя — кухня, душ і навіть фен. Це дозволяє не відмовлятися від звичних умов комфорту навіть під час подорожей. Після завершення робочого дня пара досліджує місто. Мадрид справив на них позитивне враження, тож вирішили затриматися там іще на кілька днів.

ГОРОСКОП ІЗ 4 ДО 10 ЧЕРВНЯ

Овен (21.03–20.04)

Тиждень стане часом емоційного відновлення та перегляду стосунків з оточенням. Напруга, що переслідувала вас останніми місяцями, поступово почне слабшати, а багато конфліктів виявляться не такими серйозними, як здавалося раніше. Вам вдасться налагодити діалог з людьми, із якими раніше виникали непорозуміння. Відчуєте, що готові йти на компроміс і шукати спокійніші способи вирішення проблем. Проте посиляться внутрішні переживання, доведеться долати почуття, які ви довго ігнорували.

Телець (21.04–21.05)

Доведеться замислитися про своє майбутнє, цілі та людей, які поруч. Зараз ви особливо привабливі, це допоможе легше знаходити спільну мову навіть із тими, хто раніше вас не розумів. Ви захочете спростити своє життя, відмовитися від зайвої метушні та зосередитися на справді важливих речах. Також варто уважно ставитися до фінансів, планування та довготривалих рішень. Ви станете більш емоційними, але водночас більш чесними у своїх бажаннях. Можливі важливі розмови або несподівані зізнання.

Близнюки (22.05–21.06)

Тиждень стане періодом внутрішнього зростання та переоцінки своїх можливостей. Посилиться впевненість у собі, це допоможе відчути, що ви здатні на набагато більше, ніж уважали раніше. Виникне сприятлива атмосфера для спілкування, романтики, творчості та відновлення стосунків. Буде легше привертати до себе увагу та підтримку оточення. Ви зосередитесь на собі, відпочинку та наведенні ладу в думках.

Рак (22.06–23.07)

Ви відчуєте невгасиму потребу в комфорті, емоційній безпеці та творчому самовираженні. Варто звернути увагу на дім, сімейні стосунки й атмосферу навколо себе. Вам захочеться оточити себе затишком, красою та людьми, поруч із якими можна залишатися собою. Виникне бажання повернутися до творчих занять або почати щось нове. Потужний емоційний підйом допоможе глибше збагнути власні бажання. Можливі яскраві романтичні моменти, натхнення або приємні зустрічі.

Лев (24.07–23.08)

Тиждень виявиться насиченим подіями, спілкуванням і новими можливостями. Особливо важливими стають стосунки з друзями, колегами та людьми з вашого оточення. Ви легко привертатимете увагу і зумієте проявити свої лідерські переваги в колективній роботі. Зможете яскравіше висловлювати думки й переконувати інших у своїй рації. Потроху акцент зміститься на кар'єру, професійні цілі та питання майбутнього. Це змусить серйозніше ставитися до відповідальності й покаже, які зміни давно назріли у вашому житті.

Діва (24.08–23.09)

Зосередьтесь на фінансовій стабільності, майбутньому та власних життєвих цінностях. Це підштовхне до роздумів про гроші, витрати й те, наскільки розумно ви розпоряджаєтесь своїми ресурсами. Ви захочете більше контролю над своїм життям і візьметесь будувати чіткіші плани на майбутнє. Так зможете глибше збагнути свої погляди й цілі. Можливі важливі розмови з наставниками, колегами або людьми, чий досвід виявиться для вас корисним.

Терези (24.09–23.10)

Посилюється ваша привабливість, романтичність і бажання насолоджуватися життям. З'являється відчуття внутрішнього оновлення та натхнення. Вам захочеться більше часу проводити з коханими людьми, займатися творчістю, красою або тим, що допомагає відчувати гармонію. Самотні можуть несподівано познайомитися з людиною, яка викличе зацікавлення. А це змусить задуматися про самооцінку, особисті межі та внутрішню силу. Ви менше залежатимете від чужої думки і станете впевненішими у власних рішеннях.

Скорпіон (24.10–22.11)

Тиждень стане часом внутрішнього оновлення та емоційного зростання. Варто зосередитися на поточних справах і завершених проєктах, які давно вимагали уваги. Також ви відчуєте приплив творчої енергії і натхнення. Стане легше висловлювати свої думки, ідеї та почуття. Зміцніють впевненість, харизма й бажання заявити про себе. Тож готуйтеся до нового етапу життя або серйозних змін. Однак важ-

ливо уникати імпульсивних рішень і не піддаватися різким емоціям.

Стрілець (23.11–21.12)

На вас чекає потужне емоційне оновлення. Удасться знайти внутрішній спокій і зосередитися на коханні, стосунках і пошуку гармонії. Ви відчуєте бажання проводити більше часу з близькими людьми та створювати навколо себе теплу атмосферу. Для тих, хто перебуває у стосунках, партнер стане особливо важливим. Це змусить сповільнитися й уважніше ставитися до свого емоційного стану.

Козеріг (22.12–20.01)

Після напружених місяців ви відчуєте, що життя поступово стає стабільнішим і спокійнішим. Це змусить задуматися про почуття, колишні зв'язки й те, які стосунки справді приносять вам щастя. Можливі несподівані розмови або переоцінка старих емоцій. З'явиться підтримка серед однодумців і людей, яким довіряєте. Це буде вдалий час для спільних проєктів, обговорення ідей і зміцнення дружніх зв'язків. Ви відчуєте бажання розпочати новий етап в особистому житті або зміцнити теперішні стосунки.

Водолій (21.01–19.02)

Тиждень стане часом інтелектуального зростання та нових можливостей. Легше буде сприймати інформацію, знаходити цікаві ідеї та надихатися навчанням. Удасться завершити справи, які довго залишалися без уваги, а також з'явиться натхнення для нових проєктів. Ви відчуєте бажання розширювати кругозір і шукати нові шляхи для розвитку. Вам захочеться довести собі та оточенню, що ви здатні на більше.

Риби (20.02–20.03)

Тиждень буде пов'язаний зі зміцненням життєвого фундаменту й переоцінкою майбутніх цілей. Ви зможете ясніше побачити, чого хочете досягти та які люди надихають вас рухатися вперед. Сім'я, дім та емоційна підтримка стануть для вас особливо важливими. З'явиться відчуття внутрішньої гармонії, що допоможе відновити сили. Вам захочеться більше часу приділити творчості, читанню, навчанням або поїздкам, які подарують нові враження.

Світлана Таланова

Б	П	Е	Р	І	О	Д	И	К	А
У	А	Т	Н	А	Л	А	Г	Б	О
Р	М	П	І	С	Т	О	Н	Р	Н
Е	А	С	А	М	Р	У	Г	О	А
В	Г	О	Д	Г	У	Р	Т	Д	К
І	Ь	Л	І	Д	І	Л	С	І	И
С	Л	Я	Л	Р	А	Л	О	Н	Р
Н	А	Н	Г	Т	Р	А	К	Н	Е
И	М	К	П	Л	А	Т	О	Я	М
К	А	А	Н	О	Д	Р	О	К	А

Серед літер у клітинках знайдіть указані слова: амальгама, американо, бродіння, буревісник, галант, глід, гурма, гурт, карт, кордон, періодика, пістон, рало, слід, солянка. Запишіть слово, що залишилося.

Відповідь на завдання із № 22: гул.

Аерофотознімок провалів у Коньї, Туреччина

Земна кора провисає під Туреччиною

■ Іван Заторський

Учені розкрили причину загадкового явища в центральній Туреччині, де земна кора провисає всупереч загальному підняттю регіону. Ідеться про басейн Коньї на Центральноанатолійському плато, де супутникові дані зафіксували утворення круглої западини. Це явище тривалий час не давало спокою геологам, адже регіон загалом підіймається, проте його центр водночас опускається.

Команда дослідників з Університету Торонто під керівництвом Джулії Андерсен проаналізувала супутникові спостереження разом із геофізичними даними. Це дозволило пов'язати зміни на поверхні з процесами, що відбуваються глибоко в надрах Землі.

З'ясувалося, що причина криється в глибинних шарах літосфери. Деякі її ділянки з часом стають надто щільними та важкими. Під дією гравітації вони відриваються і занурюються в мантию, тягнучи за собою приповерхневі шари.

У результаті поверхня над цими ділянками просідає, формуючи улоговину.

Після того як щільні маси опускаються глибше, тиск на верхні шари зменшується і поверхня знову може підійматися. Саме тому в цьому регіоні спостерігають парадоксальне поєднання підняття та просідання. Науковці наголосили, що цей процес не є одноразовим. Подібні літосферні краплі можуть запускати цілу низку змін у надрах планети та впливати на геологічну еволюцію великих регіонів.